

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României

Raport anual 2012

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

**Balanța de plăți
și poziția investițională internațională
a României**

RAPORT ANUAL

2012

Notă

*Redactarea **Raportului anual 2012 – Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României** a fost finalizată de către Direcția Statistică pe baza datelor statistice disponibile la finele lunii decembrie 2013.*

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României.

Sursa datelor statistice a fost indicată expres numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

*Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52
www.bnr.ro*

ISSN 1224-4570 (versiune tipărită)

ISSN 1584-0956 (versiune *online*)

Cuprins

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 2012

I. Contextul internațional.....	5
II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2012.....	9
A. Balanța de plăți.....	9
1. Contul curent.....	9
1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii).....	11
1.1.1. Balanța comercială (bunuri).....	11
1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului.....	13
1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului.....	17
1.1.1.3. Eficiența comerțului internațional cu bunuri.....	19
1.1.1.4. Balanța resurselor energetice.....	20
1.1.2. Balanța serviciilor.....	21
1.2. Balanța veniturilor.....	22
1.3. Balanța transferurilor curente.....	23
2. Contul de capital și financiar.....	24
2.1. Contul de capital.....	25
2.2. Contul financiar.....	25
2.2.1. Investiții directe.....	27
2.2.2. Investiții de portofoliu.....	27
2.2.3. Împrumuturi și credite.....	28
2.3. Structura contului de capital și financiar pe sectoare instituționale.....	28
2.4. Finanțarea deficitului de cont curent.....	29
B. Poziția investițională internațională a României.....	30
1. Prezentare generală.....	30
2. Structura poziției investiționale internaționale.....	33
2.1. Active externe.....	33
2.2. Passive externe.....	34
2.2.1. Datoria externă.....	38
Secțiune statistică.....	47

Simboluri folosite în tabele:

– = valoare nulă

0 = valoare subunitară pozitivă mai mică de 0,5

-0 = valoare subunitară negativă mai mare de -0,5

x = nu este cazul

Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în tabele.

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 2012

I. Contextul internațional¹

Climatul economic internațional al anului 2012 a continuat să fie marcat de tensiunile de pe piețele financiare, de criza datoriilor suverane din statele aparținând zonei euro, de tensiunile geopolitice și mișcările populare din Orientul Mijlociu și Africa de Nord, de majorarea prețurilor resurselor energetice, precum și de persistența incertitudinii privind perspectivele de reluare a creșterii economice. În acest context, ritmul de creștere a producției mondiale a coborât de la 3,9 la sută în anul 2011 la 3,2 la sută, decelerarea fiind mai accentuată în economiile în curs de dezvoltare. În consecință, încetinirea comerțului mondial cu bunuri și servicii s-a accentuat în anul 2012, acesta crescând cu numai 2,7 la sută, comparativ cu 6,1 la sută în anul anterior, pe fondul reducerii cererii de bunuri de capital, dată fiind incertitudinea existentă la nivel global. Rata medie anuală a inflației² s-a înscris pe o pantă descendentă atingând 2 la sută, comparativ cu 2,7 la sută în anul anterior, în contextul subutilizării capacităților de producție și al nivelului scăzut al activității economice în statele dezvoltate. Prețul mediu al petrolului (cotația Brent) a rămas la un nivel ridicat, comparabil cu cel înregistrat în anul 2011 (peste 110 dolari SUA/baril), în pofida încetinerii creșterii economice globale, pe fondul tensiunilor din jurul Iranului și al reducerii producției în statele din afara OPEC. Presiuni mai puțin pronunțate s-au înregistrat însă pe piețele materiilor prime non-energetice, ritmul anual al prețurilor acestora³ coborând în 2012 la 2,6 la sută, de la 12,8 la sută în anul anterior.

După o creștere cu 1,5 la sută în anul 2011, PIB real din zona euro⁴ s-a restrâns în perioada analizată cu 0,6 la sută, încrederea scăzută a mediului de afaceri și a consumatorilor, creșterea prețului internațional al țigeteiului, înăsprirea condițiilor de creditare și tensiunile de pe piețele datoriilor suverane exercitând influențe inhibitoare asupra cererii interne. Astfel, consumul privat s-a diminuat cu 1,4 la sută (comparativ cu o creștere cu 0,3 la sută în 2011), pe fondul reducerii veniturilor reale, iar consumul guvernamental și-a continuat declinul (-0,6 la sută), în contextul continuării eforturilor de consolidare fiscală în majoritatea statelor membre. O scădere mai pronunțată a consemnat formarea brută de capital fix (-3,9 la sută față de +1,6 la sută în 2011), la această evoluție contribuind în special restrictivitatea condițiilor de creditare și procesul de restructurare a bilanțurilor.

¹ Surse: BCE – Raport anual 2012, Buletin lunar (octombrie 2013); FMI – *World Economic Outlook* (octombrie 2013).

² Valori aferente țărilor membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

³ Exprimat în euro și folosind sistemul de ponderare bazat pe utilizări (exclusiv resurse energetice).

⁴ Componența zonei euro este cea de la sfârșitul anului 2012: Austria, Belgia, Cipru, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Malta, Olanda, Portugalia, Spania, Slovacia și Slovenia.

Exportul net de bunuri și servicii a reprezentat singura componentă a cererii cu o contribuție pozitivă la creșterea economică din zona euro, ambele fluxuri înregistrând însă dinamici inferioare celor din anul precedent: +2,5 la sută în cazul exporturilor (în scădere de la +6,4 la sută în 2011) și -1,1 la sută în cel al importurilor (comparativ cu +4,3 la sută).

Din perspectivă sectorială, restrângerea activității economice în zona euro a avut caracter generalizat: valoarea adăugată brută a scăzut cu 1,1 la sută în industrie și cu procente cuprinse între 0,6 și 4,7 la sută în construcții, agricultură și servicii.

Rata medie anuală a inflației (măsurată pe baza indicelui armonizat al prețurilor de consum – IAPC) s-a redus marginal comparativ cu 2011 (de la 2,7 la sută la 2,5 la sută), persistența nivelului relativ ridicat fiind determinată de modificări ale impozitelor indirecte și de presiuni exercitate de prețurile produselor energetice și agroalimentare.

Piața forței de muncă din zona euro a continuat declinul început în a doua jumătate a anului 2011, rata de ocupare reducându-se cu 0,7 puncte procentuale, concomitent cu creșterea ratei șomajului⁵ la 11,4 la sută (de la 10,2 la sută în anul 2011).

Ca efect al măsurilor de consolidare fiscală și al reformelor structurale implementate de statele membre, deficitul bugetar al zonei euro a coborât de la 4,2 la sută din PIB în anul 2011 la 3,7 la sută din PIB în anul 2012⁶. Deficitul bugetar s-a ameliorat comparativ cu anul 2011 în opt din cele șaptesprezece state din zona euro, iar plafonul de 3 la sută din PIB a fost depășit în nouă dintre acestea. Cele mai scăzute ponderi în PIB ale deficitului bugetar s-au înregistrat în Estonia (0,2 la sută), Luxemburg (0,6 la sută) și Finlanda (1,8 la sută), în timp ce Germania a consemnat un excedent bugetar de 0,1 la sută. Ponderea datoriei publice în PIB la nivelul zonei euro a crescut cu 3,3 puncte procentuale în anul 2012, până la 90,6 la sută, depășind valoarea de referință de 60 la sută din PIB în douăsprezece state membre și continuând să se plaseze peste 100 la sută în Grecia, Italia, Irlanda și Portugalia.

Contul curent agregat al zonei euro s-a încheiat cu un excedent de 122,4 miliarde euro, în creștere semnificativă față de 2011 (14,9 miliarde euro), contribuția dominantă la această evoluție revenind balanței comerciale (bunuri și servicii). Balanța comercială (bunuri) a zonei euro a înregistrat un excedent de 98,9 miliarde euro, față de 6,8 miliarde euro în anul 2011, în condițiile unei majorări mai accentuate a exporturilor (cu 7,3 la sută), comparativ cu importurile (2,2 la sută). O evoluție favorabilă au consemnat în special exporturile către SUA, vânzările pe piața intracomunitară și cele pe piețele asiatice înregistrând pierderi de ritm.

Investițiile directe s-au redus în anul 2012, la această evoluție contribuind atât investițiile rezidenților în străinătate, cât și cele ale nerezidenților în zona euro, ambele tipuri de fluxuri reprezentând aproximativ două treimi din nivelurile înregistrate în anul 2011.

⁵ Conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM).

⁶ Eurostat, Newsrelease Euroindicators 152/2013: *Provision of deficit and debt data for 2012 – second notification*, 21 octombrie 2013.

Țările membre ale Uniunii Europene din afara zonei euro⁷ au continuat să înregistreze în anul 2012 un ritm pozitiv de creștere economică (0,4 la sută), chiar dacă sensibil inferior celui atins în anul 2011 (1,8 la sută). O contribuție esențială la încetinirea dinamicii PIB real în cadrul acestui grup de state a revenit contracției economice din zona euro, principalul partener comercial. Cererea internă a reprezentat principalul motor al creșterii economice în aceste țări, preponderent pe seama consumului, dar – în țări precum Bulgaria, Danemarca, România și Marea Britanie – și datorită componentei investiționale. Șapte dintre cele zece state au înregistrat rate pozitive de creștere a PIB⁸, cele mai bune performanțe fiind consemnate, similar anului precedent, de Letonia, Lituania, Polonia și Suedia (valori cuprinse între 1 la sută și 5,5 la sută).

Rata medie anuală a inflației s-a redus pe ansamblul regiunii de la 4 la sută în anul 2011 la 3 la sută în 2012, reflectând tendința înregistrată în majoritatea statelor membre (cu excepția Republicii Cehe și a Ungariei), pe fondul nivelului încă scăzut al cererii interne și al capacităților de producție excedentare. Cele mai ridicate rate ale inflației au fost înregistrate în Ungaria (5,7 la sută), Polonia (3,7 la sută), Republica Cehă (3,5 la sută), România (3,4 la sută), Lituania (3,2 la sută), urmate de Marea Britanie, Bulgaria, Danemarca și Letonia, cu rate cuprinse între 2,8 și 2,3 la sută; singurul stat din grupul de referință cu o rată a inflației sub 2 la sută a fost Suedia (0,9 la sută).

Situația fiscală s-a ameliorat în șase dintre cele zece state membre ale UE din afara zonei euro, în general ca efect al măsurilor de consolidare fiscală. Pe ansamblu, ponderea deficitului bugetar în PIB a fost de 4,6 la sută, cu 0,6 puncte procentuale sub nivelul din anul 2011. Valoarea de referință de 3 la sută din PIB a fost depășită în cinci dintre cele zece țări (Marea Britanie, Republica Cehă, Danemarca, Polonia și Lituania), în timp ce trei state au reușit să corecteze deficitele excesive din anii anteriori (Letonia, Ungaria și România). Ponderea datoriei publice în PIB a atins 70,2 la sută, comparativ cu 68,2 la sută în anul 2011, pragul de 60 la sută fiind depășit numai în Ungaria și Marea Britanie.

Pe ansamblul țărilor membre ale UE din afara zonei euro soldul contului curent s-a deteriorat comparativ cu anul 2011, majorarea deficitului de la -0,4 la sută din PIB la -1,6 la sută din PIB datorându-se în principal Marii Britanii. Celelalte țări și-au îmbunătățit poziția externă, fie prin reducerea deficitelor de cont curent (Polonia, România, Lituania, Republica Cehă, Letonia), fie prin majorarea excedentelor (Suedia, Ungaria). Influxurile de investiții străine directe (ISD) au fost mai mari în anul 2012 pe ansamblul celor zece state, atât în valoare absolută (cu 16,7 la sută), cât și ca pondere în PIB (2,7 la sută în anul 2012, față de 2,4 la sută în anul 2011), la această creștere contribuind patru țări (Republica Cehă, Ungaria, Marea Britanie și Suedia). Investițiile de portofoliu au înregistrat ieșiri nete reprezentând 7 la sută din PIB pe ansamblul regiunii (comparativ cu 0,3 la sută din PIB în anul 2011), ca urmare a majorării ieșirilor nete din Marea Britanie, Danemarca și Bulgaria și a diminuării influxurilor nete în Suedia, Ungaria și Lituania. Patru dintre cele zece

⁷ Referirea vizează cele 10 state membre UE aflate în afara zonei euro, la sfârșitul anului 2012: Bulgaria, Republica Cehă, Danemarca, Letonia, Lituania, Marea Britanie, Polonia, România, Suedia și Ungaria.

⁸ Scădere economică au înregistrat, ca și în anul 2011, Republica Cehă, Ungaria și Danemarca.

țări (Polonia, România, Republica Cehă și Letonia) au consemnat influxuri nete de investiții de portofoliu mai mari față de anul precedent.

În Statele Unite ale Americii, produsul intern brut a crescut cu 2,8 la sută, într-un ritm mai alert comparativ cu 2011, temperarea din prima jumătate a anului 2012, determinată de restrângerea consumului guvernamental și de temperarea dinamicii celorlalte componente ale cererii interne, fiind urmată de o dinamizare a activității, sub impactul relansării consumului privat și a investițiilor imobiliare. Rata medie anuală a inflației pentru anul 2012 s-a situat la 2,1 la sută (3,2 la sută în anul precedent), cu o evoluție neuniformă pe parcursul anului. Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă a determinat restrângerea ratei șomajului de la 8,9 la sută în anul 2011 la 8,1 la sută în 2012. Deficitul bugetului federal s-a redus cu 1,5 puncte procentuale, până la 8,7 la sută din PIB, iar datoria publică s-a majorat de la 86,0 la sută la 90,0 la sută din PIB. Deficitul contului curent s-a majorat, de asemenea, în 2012, cu 0,5 puncte procentuale, până la 3,5 la sută din PIB.

După declinul din anul 2011 (-0,6 la sută), economia japoneză a înregistrat în 2012 un avans de 2,0 la sută, ca urmare a creșterii consumului public și privat în contextul procesului de reconstrucție necesar pentru înlăturarea efectelor cutremurului și tsunami-ului din anul anterior. În același context, rata șomajului a coborât la 4,4 la sută, de la 4,6 la sută în anul precedent. După o ușoară creștere în prima jumătate a anului, rata medie anuală a inflației a redevenit negativă, astfel încât, pe ansamblul anului, prețurile de consum s-au menținut la nivelul înregistrat în anul precedent (în anul 2011, rata medie anuală a inflației a fost de -0,3 la sută).

Ritmul de creștere a economiilor emergente din Asia s-a atenuat în 2012 (5,8 la sută, în scădere de la 7,3 la sută în anul 2011), pe fondul diminuării dinamicii exporturilor. Deși parțial afectată de înăsprirea politicii monetare și fiscale, cererea internă a continuat să reprezinte un motor important al creșterii economice în aceste state respective. Presiunile inflaționiste s-au moderat în anul 2012, rata anuală a inflației ajungând la 4,4 la sută (de la 5,9 la sută în anul anterior), preponderent pe fondul influenței prețurilor internaționale ale produselor alimentare. În China, creșterea economică s-a atenuat de la 9,3 la sută în 2011 la 7,7 la sută în 2012, pe fondul contribuției negative a exportului net de bunuri și servicii. Inflația s-a temperat pe parcursul anului, pe fondul scăderii prețurilor mărfurilor alimentare, rata medie anuală a inflației atingând 2,6 la sută (comparativ cu 5,4 la sută în anul anterior). Moneda națională s-a apreciat în termeni nominali efectivi, iar rezervele valutare s-au majorat până la 3 300 miliarde dolari SUA.

Regiunea America Latină și Caraibe a înregistrat în anul 2012 un avans al PIB de 2,9 la sută (comparativ cu 4,6 la sută în anul precedent), în contextul unui mediu extern nefavorabil și al restrângerii cererii interne. Pe ansamblul regiunii, consumul privat a crescut într-un ritm mai rapid decât cel public, în timp ce exportul net de bunuri și servicii a avut o contribuție negativă la dinamica PIB real. La nivel agregat, deficitul contului curent s-a adâncit de la 1,4 la sută din PIB în anul 2011 la 1,9 la sută în 2012. Rata șomajului în mediul urban a scăzut de la 7,3 la sută la 6,8 la sută în perioada analizată. Rata medie anuală a inflației a coborât de la 6,6 la sută în anul 2011 la 5,9 la sută în 2012, temperarea creșterii economice și reducerea prețurilor produselor alimentare și ale combustibililor constituind principalii factori de influență.

II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2012

A. Balanța de plăți

Balanța de plăți a anului 2012 s-a încheiat cu un deficit de cont curent de 5 843 milioane euro, finanțat prin intrări de fluxuri financiare și de capital de 5 010 milioane euro (inclusiv din rezervele valutare la BNR), diferența fiind acoperită prin influxuri neidentificate (erori și omisiuni). Deficitul contului curent a fost generat în exclusivitate de schimburile comerciale cu Uniunea Europeană (UE), aproximativ 50 la sută fiind generat de relația cu zona euro (ZE).

Tabel 1. Balanța de plăți cu Uniunea Europeană și zona euro

<i>milioane EUR</i>					
	Total	<i>din care:</i>			
		UE	EUE	ZE	EZE
Contul curent	-5 843	-6 076	233	-3 062	-2 781
Bunuri	-7 379	-7 211	-168	-3 867	-3 512
Servicii	1 129	913	216	770	359
Venituri	-3 025	-2 420	-605	-2 050	-975
Transferuri curente	3 432	2 642	790	2 085	1 347
Contul de capital	1 906	1 926	-20	208	1 698
Contul financiar	3 104	1 528	1 576	-1 567	4 671
<i>din care:</i>					
Investiții directe	2 228	1 834	394	1 330	898
<i>din care:</i>					
– în România	2 138	1 756	382	1 229	909
Investiții de portofoliu	3 545	2 530	1 015	422	3 123
Alte investiții	-3 945	-2 694	-1 251	-3 205	-740
Active	40	207	-167	-237	277
Pasive	-3 985	-2 901	-1 084	-2 968	-1 017

Notă: EUE – extra-UE; EZE – extrazona euro

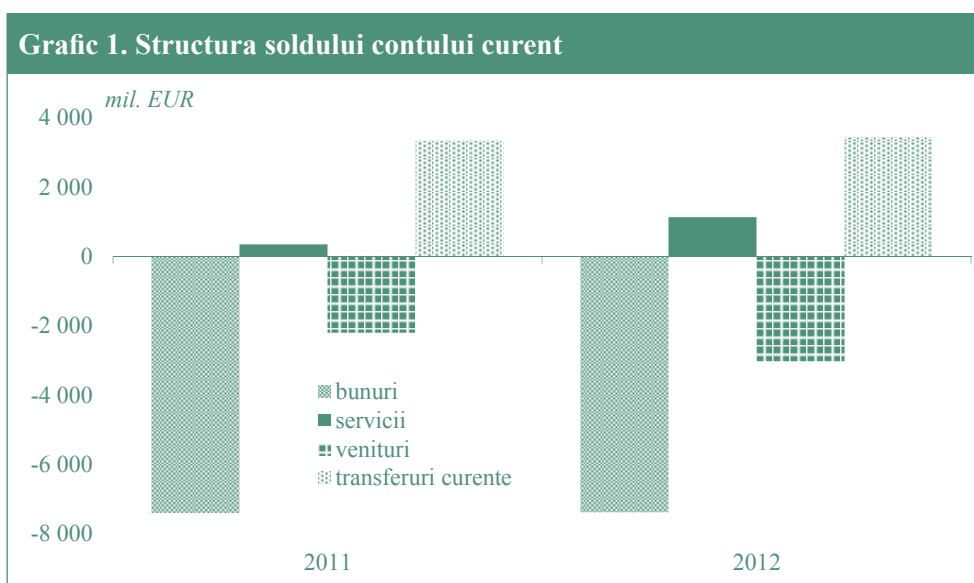
1. Contul curent

În anul 2012 s-a consemnat o ușoară ajustare a poziției externe a României, deficitul de cont curent scăzând cu 1,4 la sută comparativ cu 2011 ca urmare a majorării surplusurilor înregistrate de balanța serviciilor și de cea a transferurilor curente. Exprimat ca pondere în PIB, deficitul de cont curent s-a situat la 4,4 la sută, în scădere cu 0,1 puncte procentuale față de anul precedent.

Tabel 2. Contribuția componentelor la deficitul contului curent					
	<i>pondere în PIB</i>				
	Cont curent	Bunuri	Servicii	Venituri	Transferuri curente
2012	-4,4	-5,6	0,9	-2,3	2,6
2011	-4,5	-5,6	0,3	-1,7	2,5
Diferențe (p.p.)	0,1	-	0,6	-0,6	0,1

Evoluția contului curent și a componentelor sale exprimate ca procent în PIB (Tabelul 2) relevă menținerea deficitului balanței comerciale, care continuă să reprezinte principalul factor explicativ pentru valoarea și evoluția contului curent, la un nivel similar celui din anul 2011, rezultat din valori comparabile ale exportului și importului de bunuri. În cazul balanței serviciilor se observă o consolidare a excedentului înregistrat în ultimii doi ani, determinată de extinderea transportului de mărfuri, precum și a unor servicii informatice, financiare și profesionale prestate pentru nerezidenți. Deficitul balanței veniturilor a continuat să se accentueze, reflectând însă reducerea pierderii nete înregistrate de investitorii străini direcți și creșterea valorii dividendelor încasate de aceștia. Transferurile curente au înregistrat un surplus comparabil cu cel din anul 2011, principala contribuție revenind transferurilor private, altele decât remiterile lucrătorilor din străinătate.

Tabel 3. Contul curent		
	<i>milioane EUR</i>	
	2011	2012
Contul curent	-5 924	-5 843
– credit	59 534	60 660
– debit	65 458	66 503
Bunuri	-7 394	-7 379
– credit	45 292	45 070
– debit	52 686	52 449
Servicii	340	1 129
– credit	7 253	8 402
– debit	6 913	7 273
Venituri	-2 207	-3 025
– credit	1 274	1 380
– debit	3 481	4 405
Transferuri curente	3 337	3 432
– credit	5 715	5 808
– debit	2 378	2 376

1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii)

În anul 2012, balanța de bunuri și servicii a înregistrat un deficit de 6 250 milioane euro; scăderea acestuia cu 11,4 la sută față de anul precedent s-a datorat creșterii excedentului provenit din comerțul cu servicii și ușoarei reduceri a deficitului rezultat din comerțul cu bunuri.

1.1.1. Balanța comercială (bunuri)

În anul 2012, soldul negativ al balanței comerciale a fost de 7 379 milioane euro, în scădere cu 0,2 la sută față de 2011, importurile reducându-se mai mult decât exporturile. Ponderea deficitului comercial în PIB s-a menținut la un nivel similar anului precedent (5,6 la sută).

Cel mai ridicat deficit comercial s-a înregistrat în luna octombrie (892 milioane euro), iar cel mai redus în noiembrie (237 milioane euro).

Analiza soldului balanței comerciale pe cele opt grupe de mărfuri indică deficite la: produse minerale (4 224 milioane euro), produse chimice și plastice (4 205 milioane euro), produse agroalimentare (549 milioane euro), metale comune (459 milioane euro), respectiv excedente la pozițiile: „textile, confecții, încălțăminte” (984 milioane euro), „produse din lemn, hârtie” (649 milioane euro), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (403 milioane euro) și alte mărfuri (22 milioane euro).

Analiza soldului balanței comerciale pe principalele stadii ale producției evidențiază deficite la „bunuri intermediare” (4 233 milioane euro⁹), materii prime (2 970 milioane euro) și bunuri de capital (1 241 milioane euro), respectiv excedente la „bunuri de consum” (1 065 milioane euro).

Din punct de vedere al repartizării geografice, cea mai mare parte a deficitului comercial, respectiv 97,7 la sută, a fost generată de comerțul intracomunitar.

⁹ Inclusiv „alte bunuri”.

Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (85,9 la sută) s-a situat la un nivel comparabil cu cel din 2011, în timp ce gradul de deschidere a economiei s-a redus cu 0,4 puncte procentuale, până la 74,1 la sută.

Tabel 4. Evoluția balanței comerciale (bunuri)			
	2011	2012	Diferențe (+/-)
	<i>milioane EUR</i>		
Export (FOB)	45 292	45 070	-222
Import (FOB)	52 686	52 449	-237
Sold balanță comercială (FOB/FOB)	-7 394	-7 379	15
PIB	131 515	131 676	161
Sold cont curent	-5 924	-5 843	81
	<i>procente</i>		<i>puncte procentuale</i>
Pondere exportului în PIB	34,4	34,2	-0,3
Pondere importului în PIB	40,1	39,8	-0,3
Pondere soldului balanței comerciale în PIB	-5,6	-5,6	0,0
Pondere soldului balanței comerciale în soldul contului curent	124,8	126,3	1,6
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (FOB/FOB)	86,0	85,9	-0,1
Gradul de deschidere a economiei: (export+import)/PIB	74,5	74,1	-0,4

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exportul de bunuri a însumat 45 070 milioane euro¹⁰, în scădere cu 0,5 la sută față de anul 2011, fiind influențat nefavorabil de restrângerea cererii din partea zonei euro, către care sunt canalizate mai mult de jumătate din exporturile României. Scăderea valorică a exportului s-a cifrat la 222 milioane euro și a rezultat cu precădere din scăderea volumului bunurilor exportate (mașini, aparate și echipamente electrice; fier, fontă și oțel; îmbrăcăminte și încălțăminte; fibre sintetice sau artificiale) și în mai mică măsură din scăderea prețurilor externe (fontă, fier și oțel, aluminiu).

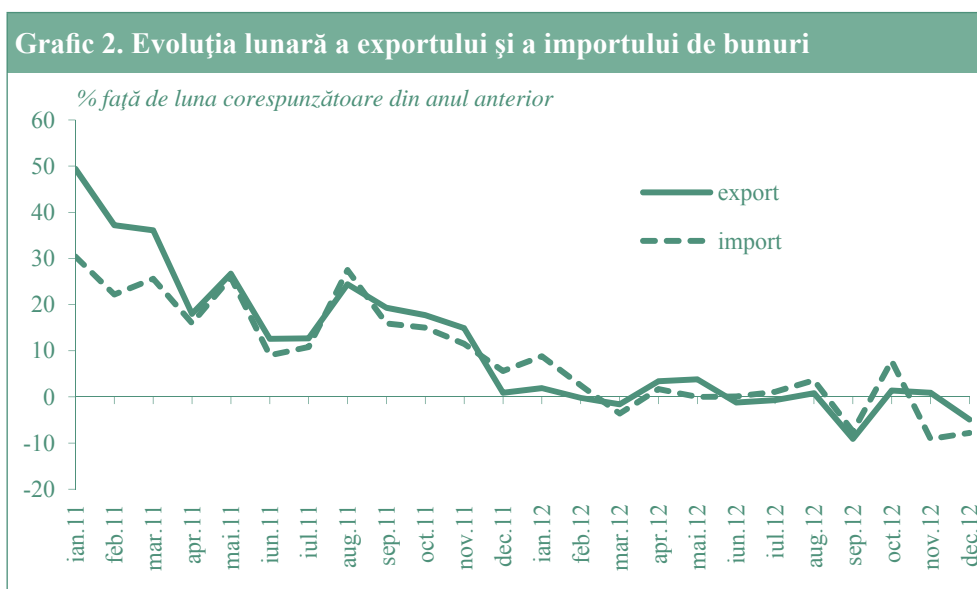
Cel mai mic nivel al exportului din anul 2012 s-a înregistrat în luna decembrie (3 149 milioane euro), după ce în noiembrie se înregistrase cel mai mare nivel lunar (4 203 milioane euro). Media lunară realizată la export a fost de 3 756 milioane euro, cu 18 milioane euro mai mică decât în anul precedent.

Importul de bunuri a totalizat 52 449 milioane euro¹¹, în scădere cu 0,4 la sută față de anul 2011. Reducerea valorică a importului a fost de 237 milioane euro și a fost determinată de scăderea volumului importului de mașini, aparate și echipamente electrice; fontă, fier, oțel și produse din acestea; încălțăminte; bumbac; fibre sintetice; produse din lemn, la care s-a adăugat contribuția favorabilă a prețurilor externe pentru mașini, aparate și echipamente electrice; automobile, tractoare; fontă,

¹⁰ Pondere exportului de bunuri în PIB a scăzut de la 34,4 la sută în anul 2011 la 34,2 la sută în anul 2012.

¹¹ Pondere importului de bunuri în PIB a scăzut de la 40,1 la sută în anul 2011 la 39,8 la sută în anul 2012.

fier, oțel și produse din acestea. Cel mai redus nivel al importului din anul 2012 s-a înregistrat în luna ianuarie (3 786 milioane euro), iar cel mai ridicat în octombrie (5 089 milioane euro). Media lunară realizată la import a fost de 4 371 milioane euro, cu 20 milioane euro sub nivelul anului precedent.

1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului

a) Structura exportului

Principala sursă a exportului este industria prelucrătoare, care a furnizat 91,7 la sută din exporturile României, valoarea bunurilor industriale exportate în anul 2012 însumând 41 335 milioane euro.

Tabel 5. Evoluția exportului pe principalele activități din economia națională

	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	45 292	45 070	99,5	100,0	100,0
Agricultură, silvicultură și piscicultură	2 359	2 318	98,3	5,2	5,1
Industria extractivă	127	104	81,9	0,3	0,2
Industria prelucrătoare	41 351	41 335	100,0	91,3	91,7
Energie electrică și termică, gaze și apă	146	67	45,9	0,3	0,2
Alte activități	1 309	1 246	95,2	2,9	2,8

Sursa: Institutul Național de Statistică

Pe ansamblu, exportul de produse ale industriei prelucrătoare s-a menținut la nivelul anului precedent, dar s-au înregistrat creșteri la activitățile furnizoare de autovehicule de transport rutier, mașini, utilaje și echipamente mecanice, echipamente electrice, produse din cauciuc și mase plastice, produse chimice, produse rezultate din prelucrarea lemnului, precum și la alte activități, cu ponderi mai mici, prezentate în tabelul următor:

Tabel 6. Evoluția exportului pe activități din industria prelucrătoare

	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL, din care:	41 351	41 335	100,0	100,0	100,0
Produse alimentare	1 214	1 230	101,3	2,9	3,0
Băuturi	85	87	102,4	0,2	0,2
Produse din tutun	459	470	102,4	1,1	1,1
Produse ale industriei textile	893	893	100,0	2,2	2,2
Produse rezultate din prelucrarea lemnului (exclusiv mobilier)	1 349	1 542	114,3	3,3	3,7
Hârtie și produse din hârtie	213	235	110,3	0,5	0,6
Substanțe și produse chimice	2 029	2 184	107,6	4,9	5,3
Produse farmaceutice de bază și preparate farmaceutice	744	916	123,1	1,8	2,2
Produse din cauciuc și mase plastice	2 048	2 192	107,0	5,0	5,3
Alte produse din minerale nemetalice	295	307	104,1	0,7	0,7
Produse ale industriei construcțiilor metalice	1 341	1 376	102,6	3,2	3,3
Echipamente electrice	3 323	3 521	106,0	8,0	8,5
Mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	3 386	3 583	105,8	8,2	8,7
Autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci	7 122	7 598	106,7	17,2	18,4
Mobilă	1 306	1 403	107,4	3,2	3,4
Alte produse neclasificate în altă parte	394	402	102,0	1,1	1,1

Sursa: Institutul Național de Statistică

Comparativ cu anul 2011, structura bunurilor exportate pe stadii ale producției reflectă reducerea ponderii bunurilor de capital (cu 3,0 puncte procentuale, până la 15,9 la sută) și a materiilor prime (cu 0,6 puncte procentuale, ajungând la 7,9 la sută), concomitent cu creșterea ponderii bunurilor intermediare (cu 2,8 puncte procentuale, până la 54,4 la sută¹²) și a bunurilor de consum (cu 0,7 puncte procentuale, până la 21,8 la sută).

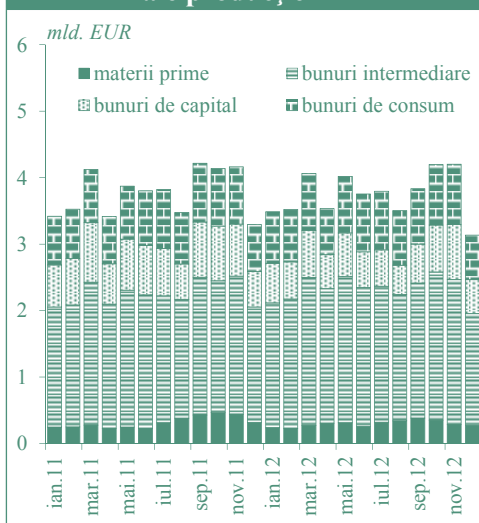
¹² Inclusiv „alte bunuri”.

Tabel 7. Exportul pe stadii ale producției*

	miliarde EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	45,3	45,1	99,5	100,0	100,0
Materii prime	3,8	3,6	93,2	8,5	7,9
Bunuri intermediare	23,3	24,5	105,0	51,6	54,4
Bunuri de capital	8,6	7,2	84,0	18,9	15,9
Bunuri de consum	9,6	9,8	102,5	21,1	21,8

* Grupare ONU (din clasificarea comerțului exterior după Marile Categori Economiche – Institutul Național de Statistică)

Grafic 3. Exportul pe stadii ale producției

În anul 2012, patru grupe de mărfuri și-au diminuat contribuția la export față de anul precedent: metale comune (cu 0,9 puncte procentuale), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (cu 0,8 puncte procentuale), produse minerale (cu 0,2 puncte procentuale) și textile, confecții, încălțăminte (cu 0,1 puncte procentuale), celelalte patru grupe înregistrând creșteri ale importanței relative: produse chimice și plastice (cu 0,7 puncte procentuale), produse din lemn și hârtie (cu 0,4 puncte procentuale), produsele agroalimentare (cu 0,1 puncte procentuale) și alte mărfuri (inclusiv piei, blănuri – cu 0,8 puncte procentuale).

Tabel 8. Exportul pe grupe de mărfuri

	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	45 292	45 070	99,5	100,0	100,0
Produse agroalimentare	4 021	4 044	100,6	8,9	9,0
Produse minerale	2 702	2 611	96,6	6,0	5,8
Produse chimice și plastice	4 680	4 947	105,7	10,3	11,0
Produse din lemn, hârtie	1 727	1 895	109,7	3,8	4,2
Textile, confecții, încălțăminte	4 994	4 899	98,1	11,0	10,9
Metale comune	5 559	5 138	92,4	12,3	11,4
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	18 709	18 267	97,6	41,3	40,5
Alte mărfuri	2 900	3 269	112,7	6,4	7,2

Sursa: Institutul Național de Statistică

b) Orientarea geografică a exportului

În anul 2012, exportul intracomunitar a totalizat 31 602 milioane euro, nivel mai redus cu 1,8 la sută comparativ cu anul precedent. Ponderea deținută în total de exportul intracomunitar s-a ridicat la 70,1 la sută, reducerea cu 0,9 puncte procentuale față de anul 2011 datorându-se scăderii vânzărilor de bunuri către zona euro, în special către Italia și Franța.

Tabel 9. Exportul pe grupe de țări					
	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	45 292	45 070	99,5	100,0	100,0
1. Export intracomunitar, din care:	32 166	31 602	98,2	71,0	70,1
1.1. Zona euro, din care:	24 093	23 289	96,7	53,2	51,7
Germania	8 423	8 413	99,9	18,6	18,7
Italia	5 799	5 440	93,8	12,8	12,1
Franța	3 375	3 148	93,3	7,5	7,0
1.2. Extrazona euro, din care:	8 073	8 313	103,0	17,8	18,4
Ungaria	2 581	2 410	93,4	5,7	5,3
Bulgaria	1 638	1 731	105,7	3,6	3,8
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	1 448	1 621	111,9	3,2	3,6
Polonia	1 070	1 083	101,2	2,4	2,4
2. Export extracomunitar, din care:	13 126	13 468	102,6	29,0	29,9
Turcia	2 787	2 462	88,3	6,2	5,5
Federația Rusă	1 018	1 052	103,3	2,2	2,3
Ucraina	843	842	99,9	1,9	1,9
SUA	798	859	107,6	1,8	1,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exportul destinat Uniunii Europene a consemnat reduceri la produse minerale (cu 25,7 la sută), metale comune (5,8 la sută), produse agroalimentare (3,4 la sută) și mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (2,6 la sută), simultan cu creșteri ale exportului de produse chimice și plastice (cu 4,7 la sută), produse din lemn, hârtie (cu 2,1 la sută) și alte mărfuri (cu 9,8 la sută).

Grupele de mărfuri care și-au redus contribuția la exportul intracomunitar în anul 2012 au fost: produse minerale (cu 0,6 puncte procentuale), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (cu 0,5 puncte procentuale), metale comune (cu 0,4 puncte procentuale) și produse agroalimentare (cu 0,2 puncte procentuale).

Tabel 10. Exportul către Uniunea Europeană, pe grupe de mărfuri					
	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	32 166	31 602	98,2	100,0	100,0
Produse agroalimentare	2 911	2 813	96,6	9,1	8,9
Produse minerale	849	631	74,3	2,6	2,0
Produse chimice și plastice	3 131	3 277	104,7	9,7	10,4
Produse din lemn, hârtie	861	879	102,1	2,7	2,8
Textile, confecții, încălțăminte	4 675	4 580	98,0	14,5	14,5
Metale comune	3 285	3 096	94,2	10,2	9,8
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	13 981	13 611	97,4	43,5	43,0
Alte mărfuri	2 473	2 715	109,8	7,7	8,6

Sursa: Institutul Național de Statistică

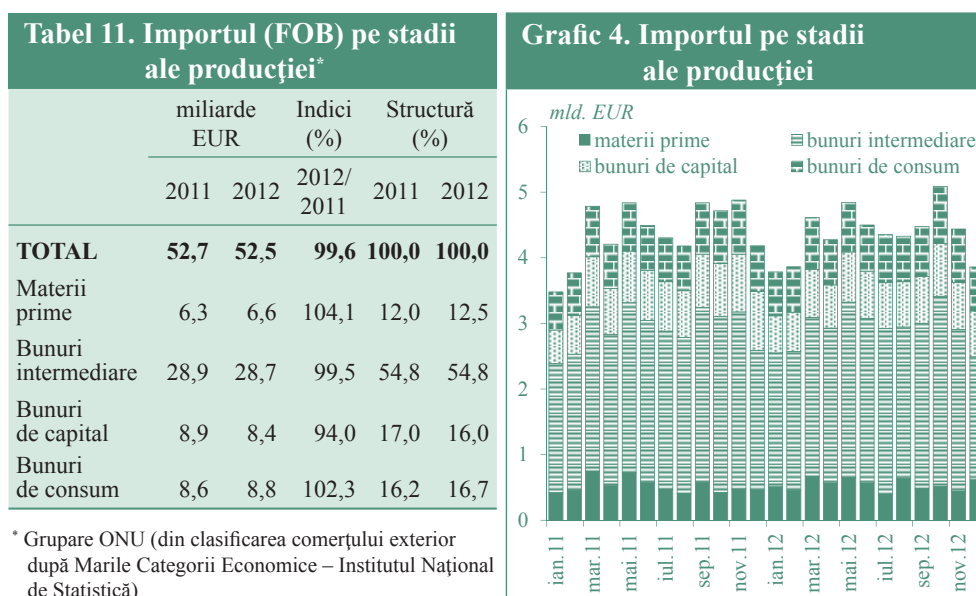
Exportul extracomunitar a însumat 13 468 milioane euro, în creștere cu 2,6 la sută comparativ cu anul 2011, și a reprezentat 29,9 la sută din totalul exporturilor¹³.

Principalele zece țări partenere la export¹⁴ în anul 2012 au fost: Germania (18,7 la sută din total exporturi), Italia (12,1 la sută), Franța (7,0 la sută), Turcia (5,5 la sută), Ungaria (5,3 la sută), Bulgaria (3,8 la sută), Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (3,6 la sută), Olanda (2,8 la sută), Spania (2,5 la sută) și Polonia (2,4 la sută).

1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului

a) Structura importului

În anul 2012, structura importului pe stadii ale producției reflectă scăderea ponderii bunurilor de capital (cu 1 punct procentual, până la 16 la sută), concomitent cu creșterea ponderii bunurilor de consum și a materiilor prime (cu câte 0,5 puncte procentuale, până la 16,7 la sută, respectiv 12,5 la sută).

Similar anului 2011, cererea de import a fost susținută, în proporție de peste 75 la sută, de patru grupe de mărfuri: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport; produse chimice și plastice; produse minerale; metale comune.

Comparativ cu anul anterior, patru grupe de mărfuri și-au redus în 2012 ponderea în import: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (cu 1 punct procentual), metale comune (cu 0,6 puncte procentuale), textile, confecții, încălțăminte (cu 0,2 puncte procentuale), produse din lemn, hârtie (cu 0,1 puncte procentuale).

¹³ Pondere superioară cu 0,9 puncte procentuale celei din anul 2011.

¹⁴ Au reprezentat 63,7 la sută din exportul total pe anul 2012.

Tabel 12. Importul (FOB) pe grupe de mărfuri					
	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	52 686	52 449	99,6	100,0	100,0
Produse agroalimentare	4 262	4 593	107,8	8,1	8,8
Produse minerale	6 396	6 835	106,9	12,1	13,0
Produse chimice și plastice	9 034	9 152	101,3	17,1	17,4
Produse din lemn, hârtie	1 338	1 246	93,1	2,5	2,4
Textile, confecții, încălțăminte	3 981	3 915	98,3	7,6	7,4
Metale comune	5 930	5 597	94,4	11,3	10,7
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	18 500	17 864	96,6	35,1	34,1
Alte mărfuri	3 245	3 247	100,1	6,2	6,2

Sursa: Institutul Național de Statistică

b) Orientarea geografică a importului

Importul intracomunitar s-a cifrat în anul 2012 la 38 815 milioane euro, în creștere cu 0,6 la sută față de anul precedent. Ponderea importului intracomunitar în total importuri a crescut cu 0,7 puncte procentuale comparativ cu anul 2011, ajungând la 74 la sută, cele mai importante contribuții revenind Germaniei, Olandei, Spaniei, Austriei, Ungariei, Poloniei.

Tabel 13. Importul (FOB) pe grupe de țări					
	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	52 686	52 449	99,6	100,0	100,0
1. Import intracomunitar, din care:	38 602	38 815	100,6	73,3	74,0
1.1. Zona euro, din care:	27 006	27 158	100,6	51,3	51,8
Germania	9 093	9 209	101,3	17,3	17,6
Italia	6 029	5 783	95,9	11,4	11,0
Franța	3 061	2 987	97,6	5,8	5,7
1.2. Extrazona euro, din care:	11 596	11 657	100,5	22,0	22,2
Ungaria	4 631	4 753	102,6	8,8	9,1
Polonia	2 096	2 254	107,5	4,0	4,3
Bulgaria	1 575	1 480	94,0	3,0	2,8
Republica Cehă	1 303	1 296	99,5	2,5	2,5
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	1 240	1 264	101,9	2,4	2,4
2. Import extracomunitar, din care:	14 084	13 634	96,8	26,7	26,0
Federația Rusă	1 967	2 248	114,3	3,7	4,3
Kazahstan	2 141	2 140	100,0	4,1	4,1
R.P. Chineză	2 378	1 968	82,8	4,5	3,8
Turcia	1 789	1 731	96,8	3,4	3,3
Ucraina	740	471	63,6	1,4	0,9
SUA	583	769	131,9	1,1	1,5

Sursa: Institutul Național de Statistică

Importul din Uniunea Europeană a înregistrat creșteri la trei grupe de mărfuri, după cum rezultă din Tabelul 14:

Tabel 14. Importul (FOB) din Uniunea Europeană, pe grupe de mărfuri					
	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
TOTAL	38 602	38 815	100,6	100,0	100,0
Produce agroalimentare	3 423	3 705	108,2	8,9	9,5
Produce minerale	1 338	1 609	120,3	3,5	4,1
Produce chimice și plastice	7 364	7 525	102,2	19,1	19,4
Produce din lemn, hârtie	1 118	1 016	90,9	2,9	2,6
Textile, confecții, încălțăminte	3 292	3 232	98,2	8,5	8,3
Metale comune	4 420	4 301	97,3	11,5	11,1
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	14 953	14 739	98,6	38,7	38,0
Alte mărfuri	2 694	2 688	99,8	7,0	6,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

Valoarea importului extracomunitar a atins 13 634 milioane euro (-3,2 la sută comparativ cu anul 2011) și a reprezentat 26 la sută din totalul importurilor¹⁵.

Principalele zece țări partenere la import în anul 2012 (reprezentând 67,6 la sută din total importuri) au fost: Germania (17,6 la sută din total importuri), Italia (11,0 la sută), Ungaria (9,1 la sută), Franța (5,7 la sută), Polonia (4,3 la sută), Federația Rusă (4,3 la sută), Austria (4,2 la sută), Kazahstan (4,1 la sută), China (3,8 la sută) și Olanda (3,4 la sută).

1.1.1.3. Eficiența comerțului internațional cu bunuri

Analiza comerțului internațional cu bunuri, pe volum și prețuri, în anul 2012 este redată în Tabelul 15:

Tabel 15. Eficiența comerțului exterior		
	<i>procente</i>	
	2011	2012
Indici valorici		
export	121,2	99,5
import	117,2	99,6
Indicii valorii unitare		
export	107,9	103,9
import	106,2	100,7
Indicii volumului fizic		
export	112,3	95,8
import	110,4	98,9
Indicele raportului de schimb		
net (valori unitare)	101,6	103,2
brut (volum fizic)	101,8	96,8

Sursa: Institutul Național de Statistică

¹⁵ În scădere cu 0,7 puncte procentuale față de anul 2011.

Valorile unitare au înregistrat în anul 2012 creșteri atât la export, cât și la import, cu 3,9 la sută, respectiv 0,7 la sută. Creșteri peste medie ale valorii unitare la export s-au înregistrat la următoarele produse: fontă, fier, oțel și produse din acestea, fibre sintetice, aluminiu și produse din aluminiu, animale vii, încălțăminte, produse alimentare, băuturi și tutun, sticlă și produse din sticlă, produse chimice organice. La import, următoarele grupe au înregistrat dinamici ale valorii unitare superioare mediei: cauciuc, bumbac, fontă, fier, oțel, cazane, turbine, motoare, articole din piatră, cafea, ceai, condimente.

Atât exporturile, cât și importurile au consemnat scăderi ale volumului fizic – cu 4,2 la sută și respectiv cu 1,1 la sută. În cazul exporturilor, tendința a fost imprimată de următoarele categorii de mărfuri: mașini, aparate și echipamente electrice, combustibili și produse petroliere, fontă, fier și oțel, articole din plastic, îngrășăminte, semințe, fructe și plante tehnice industriale, produse chimice anorganice. Pentru importuri, reduceri semnificative ale volumului fizic s-au produs la nivelul grupelor: mașini, aparate și echipamente electrice, produse din fontă, fier și oțel, cauciuc, hârtie și carton, produse chimice organice, articole din piatră, încălțăminte, piei brute, bumbac.

Indicele raportului de schimb net s-a situat la 103,2 la sută, în condițiile în care prețurile bunurilor exportate au înregistrat o majorare cu 3,9 la sută, iar prețurile bunurilor importate o creștere cu 0,7 la sută. Indicele raportului de schimb brut a fost de 96,8 la sută, relevând o reducere a volumului fizic al exportului (cu 4,2 la sută) peste cea a volumului importului (1,1 la sută).

1.1.1.4. Balanța resurselor energetice

Balanța resurselor energetice s-a încheiat în anul 2012 cu un sold negativ de 3 918 milioane euro¹⁶, în creștere cu 16,2 la sută față de anul precedent, iar gradul de acoperire a importului de resurse energetice prin exportul de asemenea produse s-a redus cu 4,5 puncte procentuale, până la 39 la sută. Cea mai mare contribuție la deficitul balanței energetice a avut-o țigăniul brut, care a înregistrat un import net de 3 085 milioane euro.

Exportul de produse energetice s-a cifrat la 2 507 milioane euro¹⁷, în scădere cu 3,3 la sută față de anul 2011. Reducerea valorică a exportului de resurse energetice în anul 2012 comparativ cu anul precedent a fost de 85 milioane euro și a provenit în totalitate din reducerea volumului. Importul de produse energetice a totalizat 6 425 milioane euro¹⁸, în creștere cu 7,7 la sută față de anul 2011. Majorarea valorică a importului de resurse energetice în anul 2012 comparativ cu anul precedent a fost de 461 milioane euro și s-a datorat în principal creșterii prețurilor externe.

¹⁶ S-a majorat ca pondere în deficitul balanței comerciale de la 45,6 la sută în anul 2011 la 53,1 la sută în anul 2012.

¹⁷ S-a redus ca pondere în exportul total de la 5,7 la sută în anul 2011 la 5,6 la sută în anul 2012.

¹⁸ S-a majorat ca pondere în importul total de la 11,3 la sută în anul 2011 la 12,3 la sută în anul 2012.

Tabel 16. Importul net (FOB) de produse energetice		
	<i>milioane EUR</i>	
	2011	2012
TOTAL	-3 372	-3 918
Gaze naturale	-938	-969
Energie electrică	99	2
Țiței brut	-2 986	-3 085
Produse petroliere	963	459
Combustibili minerali	-510	-325

Sursa: Institutul Național de Statistică

1.1.2. Balanța serviciilor

Balanța serviciilor a înregistrat în anul 2012 un excedent de 1 129 milioane euro, comparativ cu 340 milioane euro în anul precedent, pe fondul majorării încasărilor din transport, turism, servicii informatice, de arhitectură și inginerie, juridice și de consultanță, servicii financiare, taxe de licență și drepturi de autor, leasing operațional (incluse în poziția „alte servicii”). Toate componentele balanței serviciilor au evoluat favorabil față de anul 2011, consemnând o majorare a excedentului (transport), o reducere a deficitului (turism-călătorii), respectiv o transformare a deficitului în excedent (alte servicii).

	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
Încasări	7 253	8 402	115,8	100,0	100,0
transport	2 227	2 487	111,7	30,7	29,6
turism-călătorii	1 019	1 142	112,1	14,0	13,6
alte servicii	4 007	4 773	119,1	55,3	56,8
Plăți	6 913	7 273	105,2	100,0	100,0
transport	1 344	1 325	98,6	19,4	18,2
turism-călătorii	1 408	1 429	101,5	20,4	19,6
alte servicii	4 161	4 519	108,6	60,2	62,1
Net	340	1 129	332,1	x	x
transport	883	1 162	131,6	x	x
turism-călătorii	-389	-287	73,8	x	x
alte servicii	-154	254	x	x	x

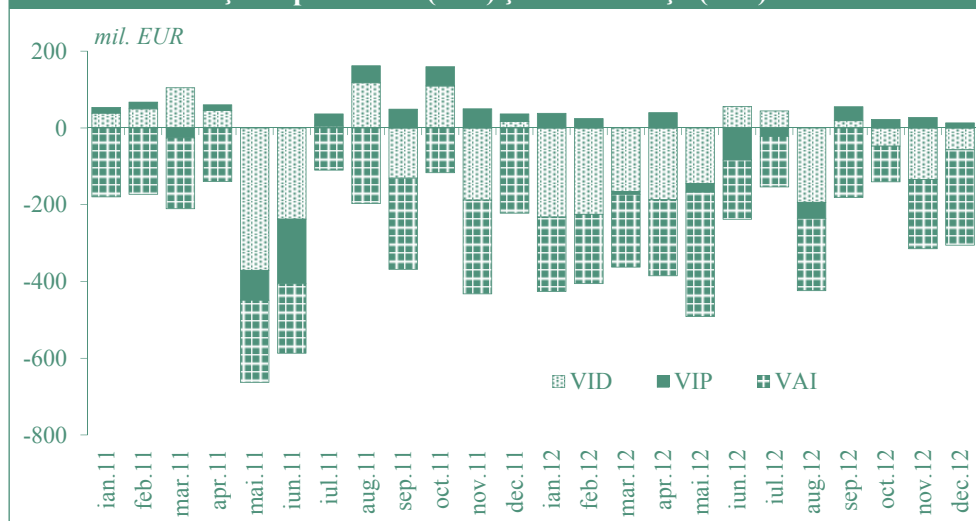
Încasările din servicii au însumat 8 402 milioane euro, în creștere cu 15,8 la sută față de anul 2011, mai mult de jumătate provenind din servicii diverse (informatice, juridice, de consultanță, de arhitectură, de comunicații) și aproximativ o treime din transport (majoritar din transportul auto de mărfuri). Plățile pentru servicii s-au cifrat la 7 273 milioane euro, mai mari cu 5,2 la sută, serviciile diverse (financiare, de construcții, juridice, de consultanță, de arhitectură, de asigurare, taxe de licență și drepturi de autor, servicii audio-vizuale) deținând aproape o treime.

1.2. Balanța veniturilor

Balanța veniturilor s-a încheiat în anul 2012 cu un deficit de 3 025 milioane euro, în creștere cu 37,1 la sută față de cel înregistrat în anul anterior, în principal de la investițiile directe ale nerezidenților¹⁹ (creșterea plăților de dividende și reducerea pierderii nete).

	milioane EUR		Indici (%)
	2011	2012	2012/2011
Încasări	1 274	1 380	108,3
venituri din muncă	499	571	114,4
venituri din investiții directe	48	46	95,8
venituri din investiții de portofoliu	578	670	115,9
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	149	93	62,4
Plăți	3 481	4 405	126,5
venituri din muncă	92	91	98,9
venituri din investiții directe	485	1 312	270,5
venituri din investiții de portofoliu	558	647	115,9
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	2 346	2 355	100,4
Net	-2 207	-3 025	137,1
venituri din muncă	407	480	117,9
venituri din investiții directe	-437	-1 266	289,7
venituri din investiții de portofoliu	20	23	115,0
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	-2 197	-2 262	103,0

Grafic 5. Evoluția veniturilor nete din investiții directe (VID), investiții de portofoliu (VIP) și alte investiții (VAI)

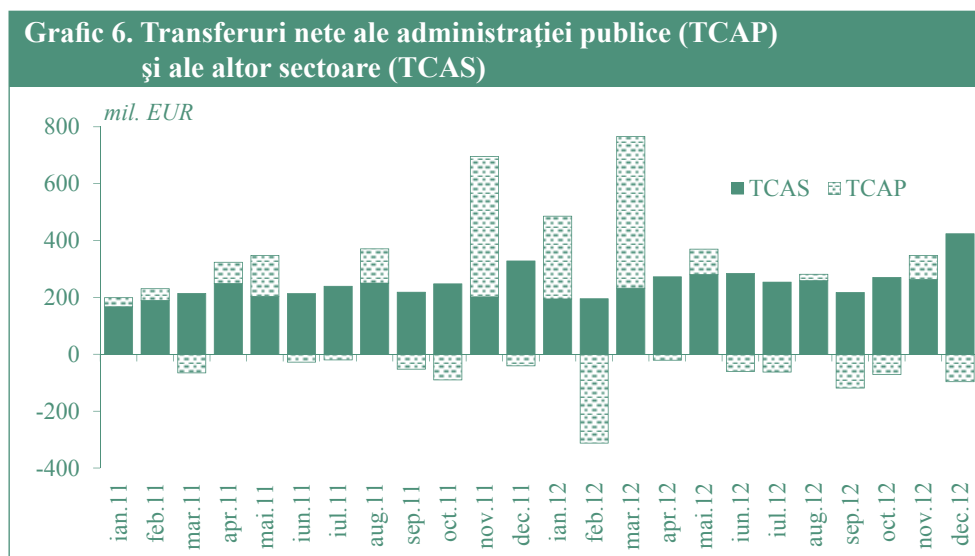
¹⁹ Cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2012 (Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică).

1.3. Balanța transferurilor curente

Balanța transferurilor curente a consemnat în anul 2012 un excedent de 3 432 milioane euro, în creștere cu 2,8 la sută față de anul precedent, în principal ca efect al unei ușoare majorări a influxurilor de transferuri private (altele decât remiterile lucrătorilor din străinătate). Balanța transferurilor private a înregistrat un excedent de 3 150 milioane euro, în creștere cu 15,6 la sută comparativ cu anul 2011, de la poziția alte transferuri private (donații, moșteniri, sponsorizări). Remiterile lucrătorilor români din străinătate s-au menținut la un nivel comparabil cu cel înregistrat în anul 2011, în pofida reculului economic înregistrat de principalele țări de destinație pentru lucrătorii români (Italia, Spania).

Tabel 19. Balanța transferurilor curente					
	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
Încasări	5 715	5 808	101,6	100,0	100,0
administrație publică	1 984	1 827	92,1	34,7	31,5
transferuri private	3 731	3 981	106,7	65,3	68,5
Plăți	2 378	2 376	99,9	100,0	100,0
administrație publică	1 371	1 545	112,7	57,7	65,0
transferuri private	1 007	831	82,5	42,3	35,0
Net	3 337	3 432	102,8	x	x
administrație publică	613	282	46,0	x	x
transferuri private	2 724	3 150	115,6	x	x

Fondurile primite de România de la bugetul Uniunii Europene în anul 2012 înregistrate sub formă de transferuri curente ale administrației publice au totalizat 1 729 milioane euro²⁰, din care fondurile pentru agricultură și dezvoltare rurală²¹ au reprezentat aproximativ 90 la sută. Plățile efectuate către Uniunea Europeană au însumat 1 428 milioane euro, reprezentând aproape în totalitate contribuția României la bugetul UE.

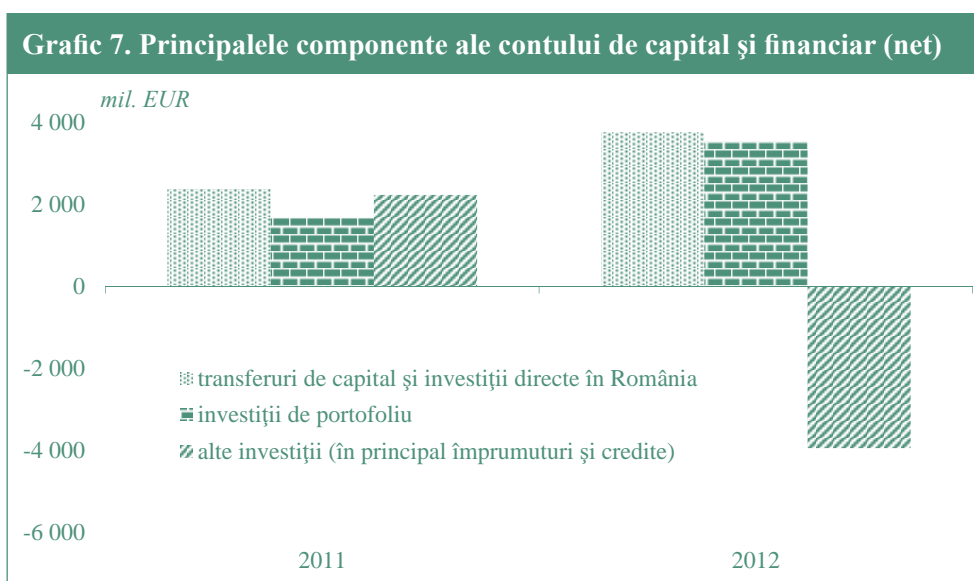
²⁰ Sursa: Ministerul Finanțelor Publice.

²¹ Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA), Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR), Fondul European pentru Pescuit (FEP).

2. Contul de capital și financiar

Soldul contului de capital și financiar a consemnat în anul 2012 o reducere cu 8,9 la sută, până la 5 010 milioane euro, majorarea investițiilor directe, a celor de portofoliu și a transferurilor de capital compensând reducerea finanțării din împrumuturi și credite.

Tabel 20. Contul de capital și financiar		
	<i>milioane EUR</i>	
	2011	2012
Contul de capital și financiar	5 497	5 010
– credit	75 963	87 653
– debit	70 466	82 643
Transferuri de capital	560	1 622
– credit	844	1 814
– debit	284	192
Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale, nefinanciare	160	284
– credit	337	451
– debit	177	167
Investiții directe	1 838	2 228
– credit	14 544	16 721
– debit	12 706	14 493
Investiții de portofoliu	1 675	3 545
– credit	5 421	8 436
– debit	3 746	4 891
Derivate financiare	-71	-177
– credit	428	301
– debit	499	478
Alte investiții	2 232	-3 944
– credit	54 389	58 478
– debit	52 157	62 422
Active de rezervă („-” creștere, „+” scădere)	-897	1 452
– credit	-	1 452
– debit	897	-

2.1. Contul de capital

Contul de capital a consemnat influxuri nete de 1 906 milioane euro, reprezentând aproximativ o treime din deficitul contului curent. Principala componentă au constituit-o transferurile de capital care au înregistrat un excedent de 1 622 milioane euro, de circa trei ori peste valoarea din 2011. Amplitudinea mișcării poate fi asociată majorării fondurilor atrase de la Uniunea Europeană: Fondul de coeziune, Fondul european de dezvoltare regională, Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală.

2.2. Contul financiar

Soldul contului financiar a însumat 3 104 milioane euro, în scădere cu 35 la sută față de anul precedent, atât activele, cât și pasivele înregistrând reduceri mai mari față de anul 2011.

Activele contului financiar reflectă modificările apărute în: investițiile rezidenților în străinătate, tranzacționarea de titluri de valoare externe, derivate financiare, plasamente în depozite la băncile din străinătate, împrumuturi și rezerve oficiale. În anul 2012, activele externe nete au scăzut cu 1 413 milioane euro, sensibil peste comprimarea din anul precedent de 195 milioane euro.

Tabel 21. Active externe		
	<i>milioane EUR</i>	
	2011	2012
Active externe	195	1 413
– credit	23 809	29 452
– debit	23 614	28 039
Investiții directe	23	89
– credit	187	359
– debit	164	270
Investiții de portofoliu	-42	-468
– credit	771	418
– debit	813	886
Derivate financiare	428	300
– credit	428	300
– debit	-	-
Alte investiții	683	40
– credit	22 423	26 923
– debit	21 740	26 883
Active de rezervă („-” creștere, „+” scădere)	-897	1 452
– credit	-	1 452
– debit	897	-

Pasivele contului financiar reflectă investițiile nerezidenților în România, tranzacționarea de titluri de valoare emise de rezidenți, depozitele nerezidenților, derivatele financiare, precum și creditele și împrumuturile atrase. În anul 2012, pasivele externe s-au majorat cu 1 691 milioane euro, reprezentând aproximativ o treime din creșterea înregistrată în anul precedent (4 582 milioane euro).

Tabel 22. Pasive externe		
	<i>milioane EUR</i>	
	2011	2012
Pasive externe	4 582	1 691
– credit	50 973	55 936
– debit	46 391	54 245
Investiții directe	1 815	2 138
– credit	14 357	16 362
– debit	12 542	14 224
Investiții de portofoliu	1 717	4 014
– credit	4 650	8 018
– debit	2 933	4 004
Derivate financiare	-499	-477
– credit	-	1
– debit	499	478
Alte investiții	1 549	-3 984
– credit	31 966	31 555
– debit	30 417	35 539

2.2.1. Investiții directe

În anul 2012, investițiile directe nete²² în România au însumat 2 228 milioane euro, în creștere cu 21,2 la sută față de anul precedent. Investițiile nerezidenților în România²³ au totalizat 2 138 milioane euro, din care 795 milioane euro au reprezentat participații la capital (consolidate cu pierderea netă) și 1 343 milioane euro credite intragrup²⁴.

Tabel 23. Investiții directe					
	milioane EUR		Indici (%)	Structură (%)	
	2011	2012	2012/2011	2011	2012
Credit	14 544	16 722	115,0	100,0	100,0
investiții ale nerezidenților	14 357	16 362	114,0	98,7	97,8
investiții ale rezidenților	187	360	192,5	1,3	2,2
Debit	12 706	14 494	114,1	100,0	100,0
investiții ale nerezidenților	12 542	14 224	113,4	98,7	98,1
investiții ale rezidenților	164	270	164,6	1,3	1,9
Net	1 838	2 228	121,2	x	x
investiții ale nerezidenților	1 815	2 138	117,8	x	x
investiții ale rezidenților	23	90	391,3	x	x

2.2.2. Investiții de portofoliu

Investițiile de portofoliu au înregistrat în anul 2012 influxuri nete de 3 545 milioane euro, de peste două ori nivelul din anul 2011. Contribuția majoră a venit pasivelor, respectiv emisiunile efectuate de Ministerul Finanțelor Publice pe piețele externe (emisiunea de obligațiuni în valoare de 2 250 milioane dolari SUA, efectuată pe piața americană în primăvara anului 2012, și emisiunile de euroobligațiuni, în valoare de 750 milioane euro și respectiv 1,5 miliarde euro, efectuate în septembrie și noiembrie) și tranzacțiile cu titluri de stat efectuate pe piața secundară.

Tabel 24. Investiții de portofoliu						
	milioane EUR					
	2011			2012		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Active	771	813	-42	418	887	-469
sector bancar	280	129	151	258	278	-20
alte sectoare	491	684	-193	160	609	-449
Pasive	4 650	2 933	1 717	8 018	4 004	4 014
sector bancar	271	165	106	59	28	31
administrație publică	4 303	2 650	1 653	7 592	3 913	3 679
alte sectoare	76	118	-42	367	63	304

²² Valoarea netă a investițiilor nerezidenților în România, la care se adaugă valoarea netă a investițiilor rezidenților în străinătate.

²³ Pentru detalii suplimentare, se poate consulta publicația „Investițiile străine directe în România”.

²⁴ Credite dintre investitorul străin și firma rezidentă.

2.2.3. Împrumuturi și credite

Creditele primite pe termen mediu și lung au înregistrat ieșiri nete de 1 822 milioane euro, comparativ cu 59 milioane euro în anul 2011, care reflectă rambursarea ratelor aferente primei tranșe din acordul *stand-by* cu FMI încheiat în anul 2009. Creditele primite pe termen scurt au înregistrat ieșiri nete de 345 milioane euro, față de influxuri nete de 1 183 milioane euro, reflectând comprimarea creditelor financiare primite de sectorul bancar.

2.3. Structura contului de capital și financiar pe sectoare instituționale

În anul 2012, influxurile nete de capital și financiare au provenit, în principal, din transferurile de capital primite de administrația publică, din investițiile directe destinate economiei reale (sectorul nebancar) și din investițiile de portofoliu din administrația publică.

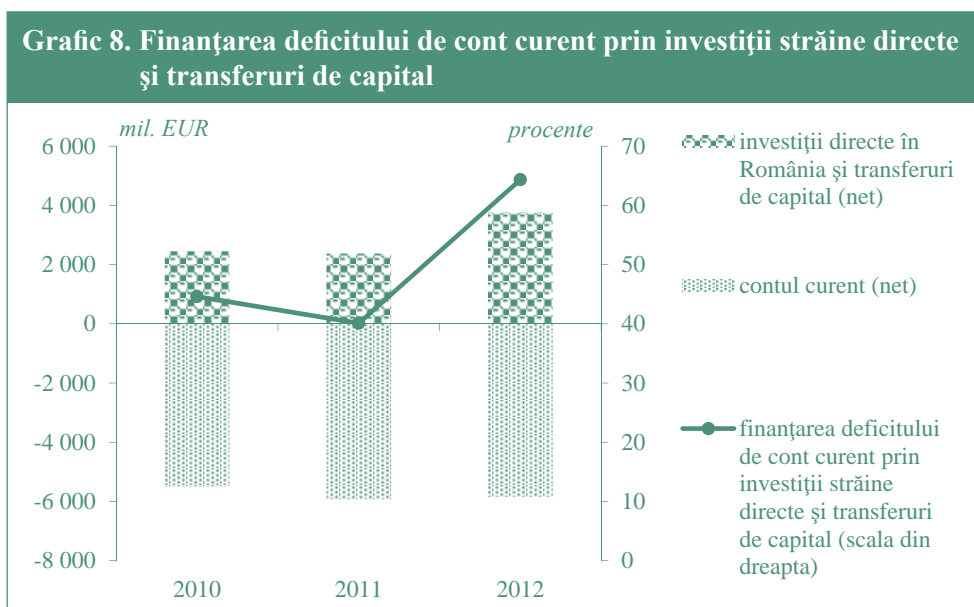
Tabel 25. Soldul contului de capital și financiar pe sectoare instituționale		
	milioane EUR	
	2011	2012
Contul curent	-5 924	-5 843
Contul de capital și financiar	5 497	5 010
1. Contul de capital	720	1 906
administrație publică	566	1 559
sector bancar	154	347
2. Investiții de portofoliu	4 777	3 104
a. Investiții directe	1 838	2 228
sector bancar	389	-251
sector nebancar	1 449	2 479
b. Investiții de portofoliu	1 675	3 545
administrație publică	1 653	3 679
sector bancar	257	12
sector nebancar	-235	-146
c. Derivate financiare	-71	-177
sector bancar	-47	-161
sector nebancar	-24	-16
d. Alte investiții	2 232	-3 944
autoritate monetară	939	-1 441
administrație publică	1 650	132
sector bancar	504	-2 118
sector nebancar	-861	-517
e. Active de rezervă BNR	-897	1 452
Erori și omisiuni	427	833

Transferurile de capital orientate către administrația publică au fost reprezentate din fonduri atrase de la Uniunea Europeană, cu precădere din: Fondul de coeziune, Fondul european de dezvoltare regională și Fondul european pentru agricultură și

dezvoltare rurală. Cea mai mare concentrare a influxurilor din investiții directe s-a regăsit în sectorul nebanca, cu contribuții relativ egale din partea participațiilor la capital (ajustate cu pierderea netă) și respectiv a creditelor intragrup. Din perspectiva investițiilor de portofoliu, contribuția determinantă a avut-o administrația publică prin emisiunile de obligațiuni efectuate pe piețele externe de Ministerul Finanțelor Publice. Creditele și depozitele (alte investiții) au înregistrat ieșiri nete care reflectă rambursarea ratelor aferente primei tranșe din acordul *stand-by* cu FMI încheiat în anul 2009 (administrația publică și autoritatea monetară). Ieșirile nete de „alte investiții” consemnate de sectorul bancar s-au concentrat în depozitele nerezidenților și împrumuturile pe termen scurt.

2.4. Finanțarea deficitului de cont curent

În anul 2012 aproximativ două treimi din deficitul contului curent au fost acoperite prin investiții directe și transferuri de capital, iar diferența prin investiții de portofoliu.

Tabel 26. Finanțarea deficitului de cont curent

	milioane EUR	
	2011	2012
Surse de finanțare	5 924	5 843
a. transferuri de capital, net	560	1 622
b. investiții directe, net	1 838	2 228
<i>din care:</i>		
– investiții directe ale nerezidenților în România	1 815	2 138
• participații la capital (consolidate cu pierderea netă)	1 512	795
• credite intragrup	303	1 343
c. investiții de portofoliu, net	1 675	3 545
d. alte investiții de capital:	2 748	-3 004
– credite primite pe termen mediu și lung	-59	-1 822
• intrări	9 175	6 673
• rambursări	9 234	8 495
– credite acordate pe termen mediu și lung, net	743	126
– credite pe termen scurt, net	922	-103
– alte investiții ¹	1 142	-1 205
e. active de rezervă BNR („-” indică creștere)	-897	1 452

¹⁾ Sunt incluse pozițiile nete pentru: active nemateriale/nefinanciare, derivate financiare, numerar și depozite, alte active, alte pasive, erori și omisiuni.

Creditele primite pe termen mediu și lung au înregistrat în anul 2012 ieșiri nete în valoare de 1 822 milioane euro, comparativ cu 59 milioane euro în anul 2011, pe fondul unui volum mai mic de împrumuturi noi și al rambursării primelor două rate aferente tranșei I din acordul *stand-by* încheiat cu FMI în anul 2009. Intrările din împrumuturi și credite pe termen mediu și lung au fost mai mici cu 27,3 la sută, iar rambursările cu 8 la sută față de anul 2011. O tendință similară s-a observat și la împrumuturile și creditele pe termen scurt, care au consemnat ieșiri nete de 103 milioane euro, comparativ cu influxuri nete de 922 milioane euro în anul anterior.

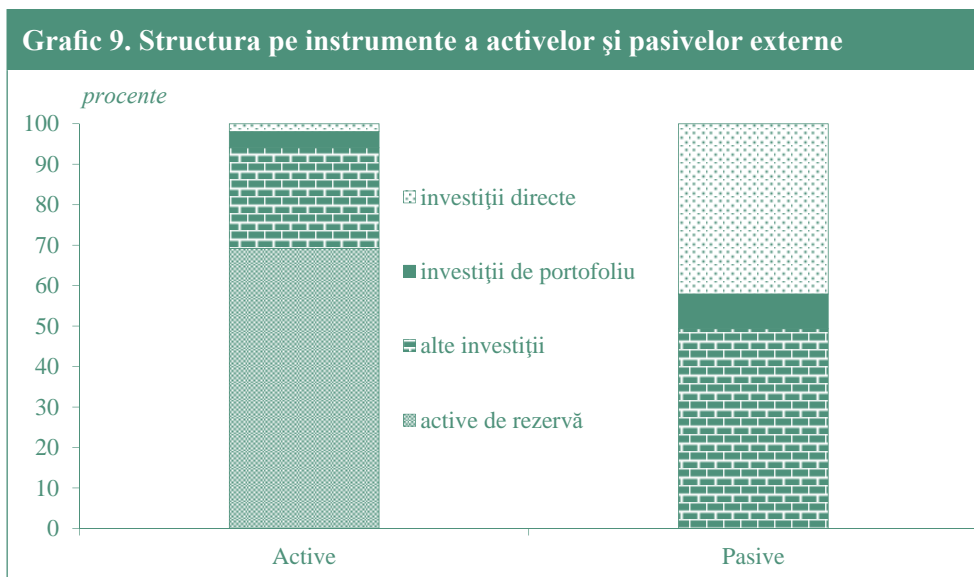
B. Poziția investițională internațională a României

1. Prezentare generală

Poziția investițională internațională și-a continuat trendul din anii precedenți, soldul debitor al acesteia majorându-se până la 89,5 miliarde euro la sfârșitul anului 2012, cu 5,1 miliarde euro peste cel înregistrat la 31 decembrie 2011 (+6 la sută). La această majorare au contribuit tranzacțiile nete cu nerezidenții (cu -3,1 miliarde euro), reevaluările din prețuri (cu -0,8 miliarde euro) și alte ajustări (cu -2,2 miliarde euro), în timp ce variația cursurilor de schimb a avut un aport pozitiv (de 1 miliard euro).

Anul 2012 a consemnat majorarea pasivelor externe cu 1,7 miliarde euro, în timp ce activele externe s-au diminuat cu 1,4 miliarde euro. Finanțarea externă s-a

efectuat în principal prin investiții de portofoliu (acțiuni, obligațiuni și instrumente de piață monetară) și investiții directe (participații la capital, credite mamă-fică). Împrumuturile externe împreună cu depozitele (cele pe termen mediu și lung, dar și cele pe termen scurt) au avut o contribuție negativă la finanțarea externă pe fondul rambursărilor efectuate în contul datoriei externe, dar și prin maturarea depozitelor și procentul scăzut de reînnoire a acestora.

La 31 decembrie 2012, soldul datoriei externe brute a fost de 99,7 miliarde euro (față de 98,7 miliarde euro la finele anului 2011), iar cel al creditelor primite de la companiile-mamă de 20,5 miliarde euro (față de 19 miliarde euro în decembrie 2011), reflectând preferința pentru finanțare sub forma investiției directe între companii. Investițiile străine sub forma participațiilor la capital au marcat o creștere de 2,3 miliarde euro (totalizând 39,3 miliarde euro la 31 decembrie 2012), ceea ce reflectă faptul că partenerii nerezidenți au preferat investițiile pe termen lung în acțiuni la companiile românești.

Deși activele externe ale autorității monetare au cunoscut o diminuare cu 1,5 miliarde euro, în special datorită rambursărilor efectuate în contul acordului *stand-by* încheiat în anul 2009 de autoritățile române, acest sector a continuat să-și păstreze poziția net creditoare. Pasivele externe ale acestui sector s-au ajustat corespunzător, astfel că la finele anului 2012 poziția netă a fost de 26,7 miliarde euro, în ușoară scădere față de anul precedent (-1 la sută). Sectorul bancar și-a atenuat soldul net debitor la 27,1 miliarde euro, ca urmare a majorării activelor externe sub formă de depozite, dar și a diminuării soldului pasivelor externe, în principal pe seama reducerii ponderii împrumuturilor pe termen scurt și a depozitelor pe termen mai mare de un an. Sistemul bancar a consemnat o majorare a soldului participațiilor la capitalul social, pe seama unor ajustări apărute din reclasificări contabile operate la începutul anului 2012, odată cu trecerea la noile standarde de contabilitate, conform reglementărilor europene.

Poziția net debitoare a administrației publice a continuat să se adâncească (23 miliarde euro), fiind în creștere cu 13,4 la sută față de 31 decembrie 2011, pe

fondul majorării datoriei externe a acestui sector, care a finanțat deficitul bugetar aferent anului 2012, în principal prin emisiuni de euroobligațiuni și titluri de stat pe piața externă/internă. Soldul poziției nete a fost diminuat în condițiile ajustării efectuate ca urmare a reclasificării instituționale a acțiunilor emise de Fondul Proprietatea de la administrația publică la sectorul instituțiilor financiare nebankare.

Sectorul real și-a deteriorat poziția net debitoare cu 6 la sută față de anul 2011 (la -66,1 miliarde euro, în condițiile în care investitorii nerezidenți și-au majorat în continuare participația la capitalul companiilor din România și au continuat să acorde credite subsidiarelor. Finanțarea prin credite financiare de la alte entități decât companiile-mamă s-a realizat prin atragerea de fonduri pe termen scurt.

Tabel 27. Poziția investițională internațională				
	<i>milioane EUR</i>			
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	-84 394	100,0	-89 481	100,0
Administrația publică	-20 260	24,0	-22 970	25,7
Autoritatea monetară	26 972	-32,0	26 705	-29,8
Sector bancar	-28 749	34,1	-27 094	30,3
Alte sectoare	-62 357	73,9	-66 122	73,9

Pe fondul intrărilor mult mai mici de capital decât în anii precedenți și al rambursărilor în contul datoriei externe, rezerva internațională a României s-a redus cu 1,5 miliarde euro. O contribuție a revenit și scăderii prețurilor aferente titlurilor existente în portofoliu. Activele externe ale sectorului bancar au crescut cu 15,5 la sută față de 31 decembrie 2011 până la un nivel de 1,9 miliarde euro. Activele externe în valută (la Banca Națională a României și ale instituțiilor de credit) au totalizat 33,1 miliarde euro, sub nivelul consemnat în anul precedent (de 34,8 miliarde euro) și acoperind doar 6,7 luni de import.

Tabel 28. Evoluția activelor externe de rezervă		
	<i>milioane EUR</i>	
	31.12.2011	31.12.2012
1. Rezervele internaționale ale României	37 252	35 413
aur	4 058	4 207
valute	33 194	31 206
2. Instituții de credit	1 639	1 892
valute	1 639	1 892
3. Active externe de rezervă	38 891	37 305
<i>din care:</i>		
3.1. valute	34 833	33 099

2. Structura poziției investiționale internaționale

2.1. Active externe

La 31 decembrie 2012 soldul activelor externe a totalizat 51 190 milioane euro, în scădere cu 2,5 la sută față de finele anului precedent, în condițiile unor tranzacții de capital în valoare de -1 412 milioane euro și ale unor fluxuri de reevaluare (influențe de preț, curs de schimb și reclasificări) ce au însumat 122 milioane euro.

Tabel 29. Structura pe instrumente a activelor externe				
	<i>milioane EUR</i>			
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	52 480	100,0	51 190	100,0
– investiții directe	1 050	2,0	984	1,9
• participații de capital	368	0,7	343	0,7
• credite intercompanii	682	1,3	641	1,3
– investiții de portofoliu	1 610	3,1	2 054	4,0
• acțiuni	726	1,4	910	1,8
• obligațiuni	883	1,7	1 115	2,2
• instrumente piață monetară	1	-	29	0,1
– derivate financiare	-	-	1	-
– alte investiții	12 568	23,9	12 739	24,9
• credite financiare	3 526	6,7	3 572	7,0
• credite comerciale	4 547	8,7	4 183	8,2
• numerar și depozite	3 341	6,4	3 822	7,5
• alte active	1 154	2,2	1 162	2,3
– active de rezervă	37 252	71,0	35 413	69,2

Structura activelor externe pe principalele componente ale contului financiar a rămas aproximativ nemodificată față de 31 decembrie 2011, activele de rezervă continuând să dețină ponderea majoritară (69,2 la sută), urmate de componenta „alte investiții” (24,9 la sută, în ușoară creștere față de anul precedent), investițiile de portofoliu (4,0 la sută, peste ponderea consemnată în 2011) și de investițiile directe în străinătate (1,9 la sută).

Soldul investițiilor directe ale rezidenților în străinătate a fost de 984 milioane euro la finele anului 2012, în scădere cu 6,3 la sută față de anul precedent, ca urmare a diminuării participațiilor la capitalul social, dar și a volumului creditelor mamă-fică acordate companiilor din exterior.

Soldul investițiilor de portofoliu deținute de investitorii rezidenți (2 054 milioane euro) a înregistrat un salt față de finele anului 2011 (cu peste 400 milioane euro, respectiv +27,6 la sută). Structura pe instrumente relevă faptul că investitorii rezidenți au preferat achiziționarea atât de obligațiuni sau de alte titluri de valoare pe

termen mediu și lung, cât și de acțiuni ale companiilor străine, în timp ce investițiile în unități de fond și instrumente de piață monetară au fost ne semnificative.

În perioada analizată, soldul altor investiții s-a majorat doar cu 1,3 la sută pe fondul deschiderii de depozite noi, acesta fiind singurul instrument financiar aflat în creștere față de anul precedent. Toate celelalte componente (împrumuturi cu maturitate scurtă sau medie și lungă, credite comerciale, dar și alte pasive) au avut o poziție constantă sau în scădere.

La 31 decembrie 2012, rezervele internaționale ale României au însumat 35 413 milioane euro, față de 37 252 milioane euro la finele anului 2011, ca urmare a tranzacțiilor nete (-1 452 milioane euro) și a fluxurilor de reevaluare (-387 milioane euro). Astfel, rezervele internaționale ale României s-au diminuat cu 4,9 la sută față de anul precedent, pe fondul rambursărilor efectuate la datoria externă și al modificării rezervelor minime în valută constituite de instituțiile de credit (parțial compensate de intrările de capital sub forma emisiunilor de euroobligațiuni, precum și de evoluția prețurilor internaționale la aur).

Structura pe sectoare instituționale a activelor externe reflectă faptul că la 31 decembrie 2012 autoritatea monetară continua să dețină ponderea majoritară (69,2 la sută), urmată de sectorul real (21,2 la sută), administrația publică (5,0 la sută) și sectorul bancar (4,5 la sută).

Tabel 30. Structura pe sectoare instituționale a activelor externe				
	<i>milioane EUR</i>			
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	52 480	100,0	51 190	100,0
Autoritatea monetară	37 283	71,0	35 444	69,2
Administrația publică	2 734	5,2	2 575	5,0
Sector bancar	1 975	3,8	2 303	4,5
Alte sectoare	10 488	20,0	10 869	21,2

2.2. Passive externe

Soldul pasivelor externe la 31 decembrie 2012 a fost de 140 671 milioane euro (+2,8 la sută față de finele anului 2011), ca urmare a tranzacțiilor externe nete (1 690 milioane euro) și a fluxurilor de reevaluare (2 105 milioane euro).

Tabel 31. Structura pe instrumente a pasivelor externe

	<i>milioane EUR</i>			
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	136 875	100,0	140 671	100,0
– investiția directă	55 139	40,3	59 125	42,0
• participația de capital	37 001	27,0	39 266	27,9
• credite intercompanii	18 138	13,3	19 860	14,1
– investiția de portofoliu	7 521	5,5	12 113	8,6
• acțiuni	1 339	1,0	2 395	1,7
• obligațiuni	4 300	3,1	8 676	6,2
• instrumente piață monetară	1 881	1,4	1 042	0,7
– derivate financiare	1	-	1	-
– alte investiții	74 215	54,2	69 432	49,4
• credite financiare	56 955	41,6	55 224	39,3
• credite comerciale	1 974	1,4	1 848	1,3
• numerar și depozite	5 967	4,4	3 907	2,8
• alte pasive	9 319	6,8	8 452	6,0

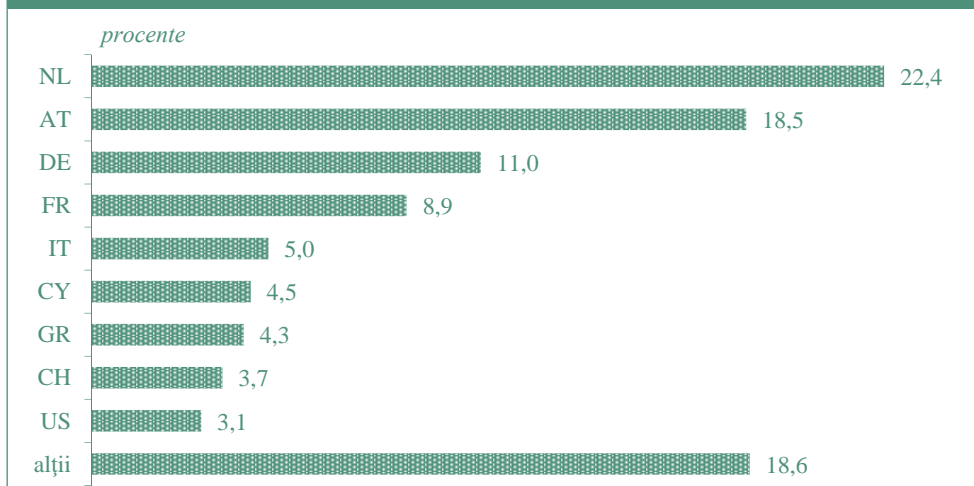
Structura pasivelor externe pe principalele instrumente financiare reflectă faptul că poziția „alte investiții” continuă să dețină ponderea majoritară (49,4 la sută), în scădere cu 4,8 puncte procentuale față de anul precedent, urmate de investițiile directe (42 la sută) și investițiile de portofoliu (8,6 la sută).

La finele anului 2012, soldul investițiilor directe ale nerezidenților în România (investiții străine directe) a fost de 59 125 milioane euro, mai mare cu 7,2 la sută față de 31 decembrie 2011, pe fondul intrărilor nete de capital în valoare de 2 139 milioane euro și al variației prețurilor acțiunilor (402 milioane euro). Deprecierea monedei naționale în raport cu principalele valute a avut un impact negativ asupra soldului investițiilor directe în România, influențele din variația cursurilor de schimb totalizând 1 018 milioane euro în perioada analizată. Un impact pozitiv a revenit altor ajustări asociate retrărilor contabile (2 464 milioane euro).

Principalii investitori străini²⁵ la 31 decembrie 2012 au provenit din Olanda, Austria, Germania, Franța, Italia, Cipru, Grecia, Elveția, SUA.

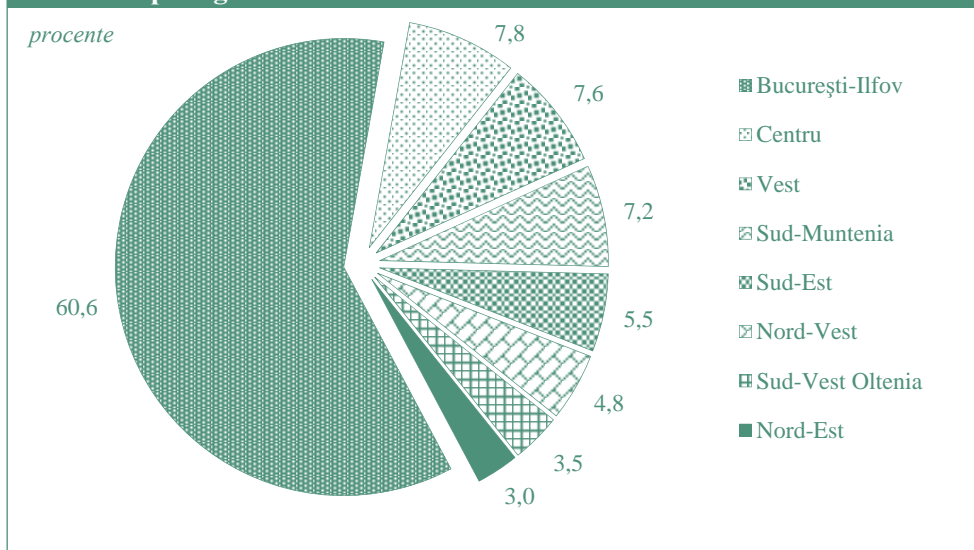
²⁵ Cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2012 (Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică).

Grafic 10. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD

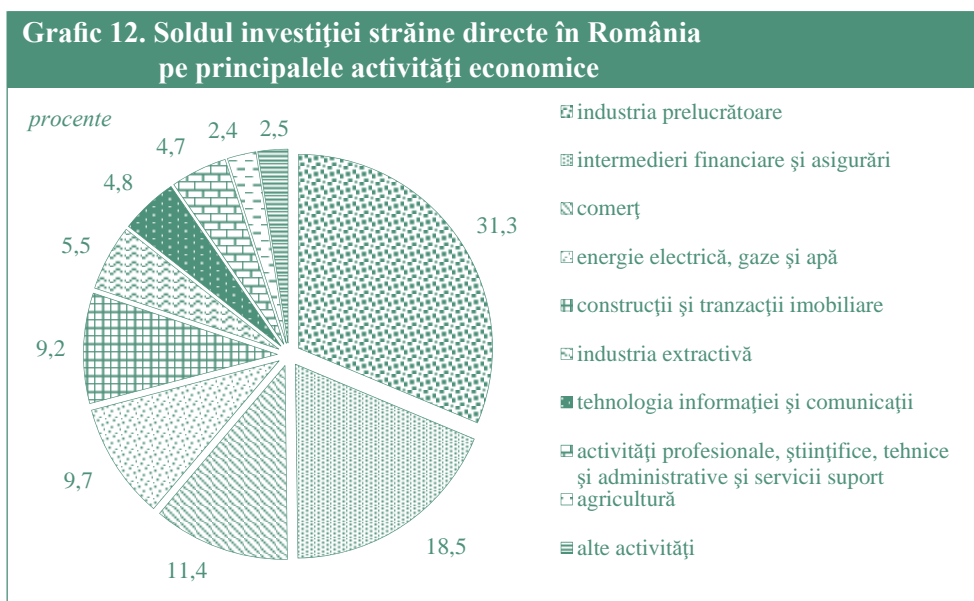

Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe regiuni de dezvoltare indică orientarea cu precădere către București-Ilfov, și apoi Centru, Vest, Sud-Muntenia și Sud-Est. Similar anului precedent, regiunea de dezvoltare Nord-Est a beneficiat în cea mai mică măsură de investiții străine directe.

Grafic 11. Soldul investiției străine directe în România pe regiuni de dezvoltare

Principala activitate economică care a beneficiat de investiții străine a fost industria prelucrătoare, în structură cele mai bine reprezentate ramuri fiind: prelucrarea țiteiului, produse chimice, cauciuc și mase plastice, industria mijloacelor de transport, metalurgia, industria alimentară, a băuturilor și tutunului, precum și industria cimentului, sticlei, ceramicii. Alte activități care au atras investitori străini au fost intermedierea financiară și asigurările, comerțul, industria energetică, construcțiile și tranzacțiile imobiliare, industria extractivă, tehnologia informației și comunicațiile, activitățile profesionale, științifice, tehnice și administrative și serviciile suport.

Cele două componente ale investiției directe au avut evoluții similare în perioada analizată, atât participațiile la capital, cât și creditele mamă-fică majorându-se cu 6,1 la sută și, respectiv, 9,5 la sută.

La finele anului 2012, ponderea investițiilor de portofoliu în totalul pasivelor externe s-a majorat cu 3,1 puncte procentuale față de 2011, în valori absolute plusul fiind de 4 592 milioane euro (+61,1 la sută). Necesitatea finanțării deficitului bugetar pe anul 2012 a determinat Ministerul Finanțelor Publice să lanseze mai multe emisiuni de titluri de stat pe piața autohtonă de capital, o parte dintre aceste instrumente fiind cumpărate de investitori nerezidenți. Pe piața internă, au fost preferate titlurile de stat pe termen lung denumite în euro. Finanțarea externă a fost realizată și prin emisiuni de obligațiuni pe piețe externe de capital care, de asemenea, au fost foarte atractive pentru nerezidenți. Preferința pentru investițiile în acțiuni s-a intensificat spre finele anului 2012, determinând creșterea soldului acestora la 2 395 milioane euro; prețurile acțiunilor, dar și ajustările au avut o contribuție pozitivă la soldul final.

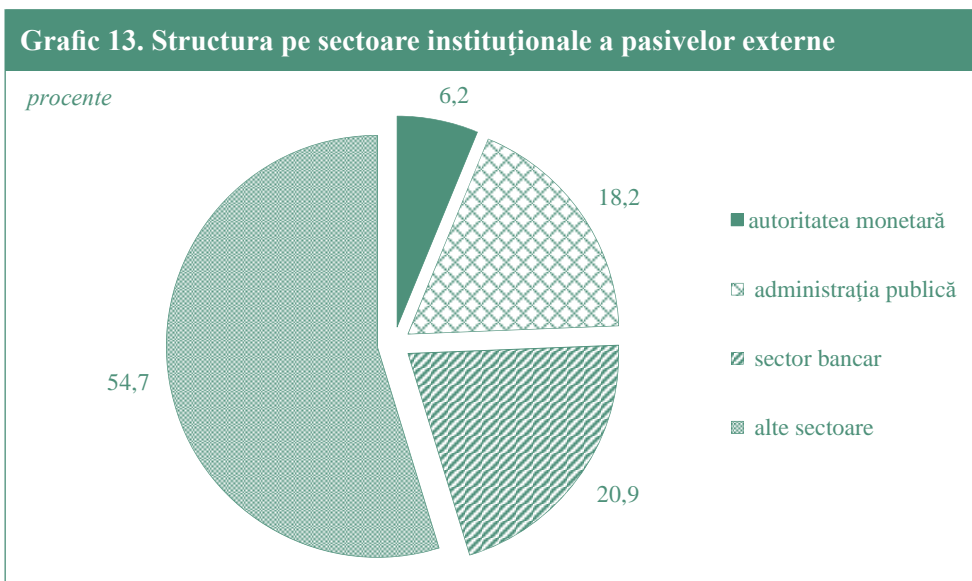
Emisiunile Guvernului României pe piețele externe de capital au demarat în luna februarie, când a fost lansat pe piața americană prospectul de emisiune pentru suma de 2 250 milioane dolari SUA, cu un cupon de 6,75 la sută. În luna septembrie, a fost redeschisă o emisiune mai veche cu suma de 750 milioane euro, cu un cupon stabilit la 6,5 la sută, iar în luna noiembrie a avut loc ultima emisiune a anului 2012 în sumă totală de 1 500 milioane euro, la un cupon de 4,875 la sută. Fondurile atrase prin aceste emisiuni au contribuit la reducerea presiunii asupra randamentelor la titlurile de stat emise pe piața internă. Anul 2012 a marcat și o răscumpărare de obligațiuni în valoare de 700 milioane euro care s-a efectuat în luna mai.

Componenta „alte investiții” a însumat 69 432 milioane euro la 31 decembrie 2012, în scădere cu 6,4 la sută față de finele anului 2011, pe fondul ieșirilor de capital sub forma plăților de rate aferente tuturor categoriilor de instrumente financiare, împrumuturi pe termen scurt, mediu și lung, depozite. La capitolul „alte ajustări” se remarcă reclassificarea acțiunilor emise de Fondul Proprietatea de la administrația

publică (alte pasive) la instituții financiare nebankare (investiții de portofoliu, acțiuni), ceea ce a condus la majorarea soldului investițiilor de portofoliu în defavoarea altor pasive.

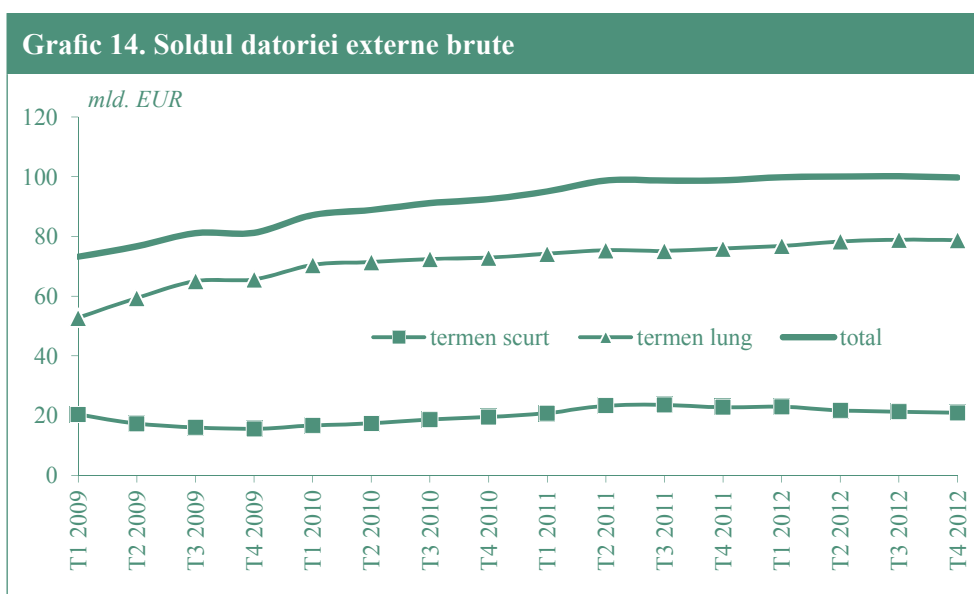
Tabel 32. Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe				
<i>milioane EUR</i>				
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	136 875	100,0	140 671	100,0
Autoritatea monetară	10 311	7,6	8 739	6,2
Administrația publică	22 994	16,4	25 545	18,2
Sector bancar	30 724	22,5	29 397	20,9
Alte sectoare	72 845	53,5	76 991	54,7

Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe la finele anului 2012 relevă faptul că aceasta s-a păstrat comparativ cu anii precedenți, sectorul real continuând să dețină ponderea majoritară, urmat de sectorul bancar, administrația publică (cu pondere în creștere din cauza necesităților de finanțare tot mai accentuate) și autoritatea monetară (cu pondere în scădere datorită rambursărilor care s-au efectuat conform scadențarului stabilit prin pachetul de finanțare externă).

2.2.1. Datoria externă

Începând cu anul 2009, soldul datoriei externe brute s-a situat pe o traiectorie ascendentă care a relevat necesitățile de finanțare în creștere, componenta volatilă a acesteia, termenul scurt, având o evoluție ușor sinuoasă în asociere cu perioadele scurte de inflexiune consemnate în mediul financiar sau antreprenorial.

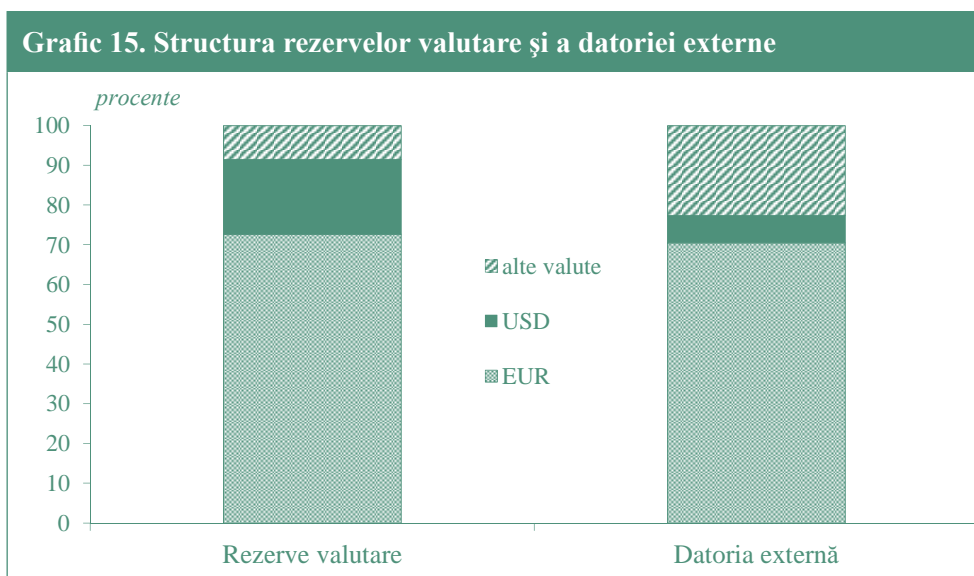
La 31 decembrie 2012, soldul datoriei externe²⁶ a totalizat 99 681 milioane euro, în ușoară creștere (+1 la sută) față de finele anului precedent, pe fondul tranzacțiilor nete de capital, care au însumat 1 279 milioane euro.

Tabel 33. Structura pe valute a rezervelor valutare și a datoriei externe, 31 decembrie 2012

	Rezerve valutare		Datoria externă	
	milioane EUR	%	milioane EUR	%
TOTAL	31 206	100,0	99 681	100,0
EUR	22 694	72,7	70 315	70,5
USD	5 847	18,7	6 779	6,8
Alte valute	2 665	8,6	22 587	22,7

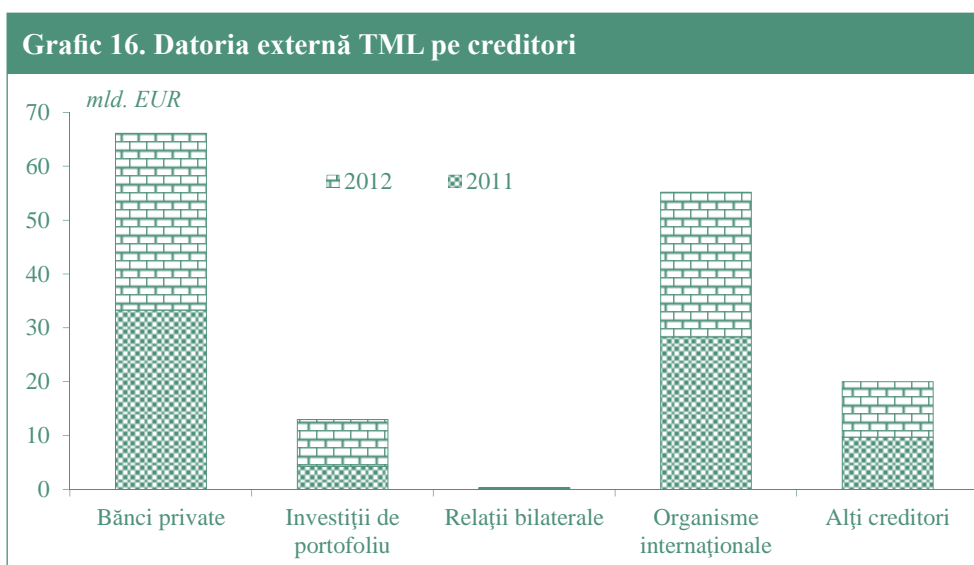
Structura pe valute a datoriei externe reflectă faptul că moneda euro a deținut ponderea majoritară, urmată de dolarul SUA și de alte valute; o compoziție similară se regăsește și în cazul rezervei valutare, în care moneda euro este preponderentă.

²⁶ Soldul datoriei externe este calculat pe bază cash, neincluzându-se dobânda acumulată și neajunsă la scadență.

Datoria externă pe termen mediu și lung (TML) a totalizat 78 760 milioane euro la finele anului 2012, cu 3,7 la sută mai mult față de 31 decembrie 2011, ca urmare a intrărilor nete în sumă de 3 729 milioane euro, diminuate de influența negativă a variației cursului de schimb (-571 milioane euro) și a conversiilor de datorie în participații la capital (-327 milioane euro).

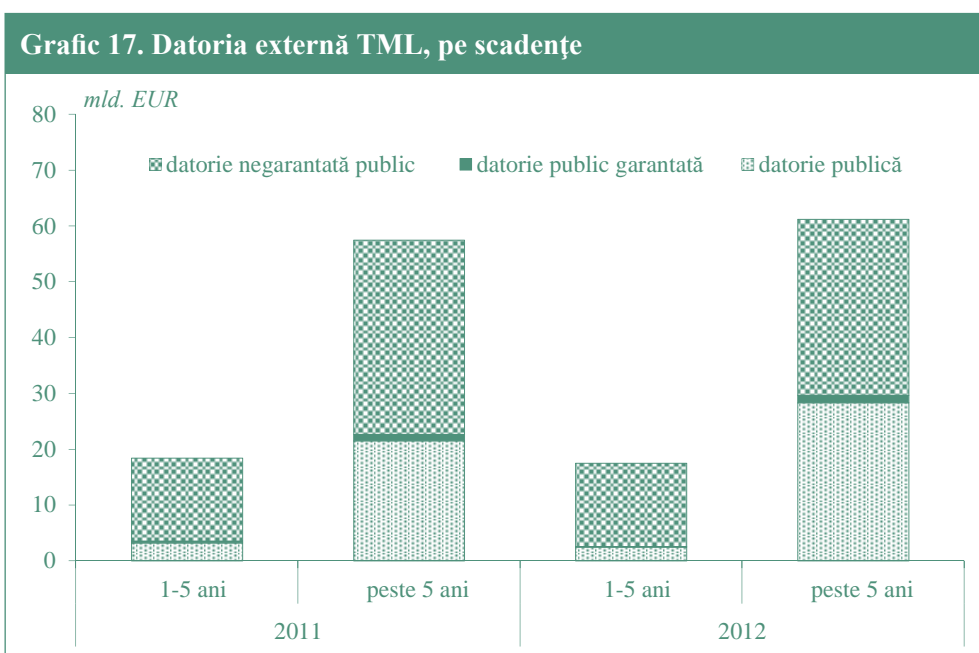
Structura pe creditori a datoriei externe pe termen mediu și lung la 31 decembrie 2012 relevă faptul că sursele private au continuat să dețină ponderea cea mai importantă, iar creditorii oficiali și-au redus ușor contribuția, în special datorită demarării rambursărilor în contul acordului de finanțare din anul 2009. Dintre sursele private, instituțiile de credit străine au continuat să crediteze economia pe termen mediu și lung, urmate de companiile străine și de alte instituții financiare, iar investițiile de portofoliu și-au dublat ponderea ca urmare a creșterii nevoilor de finanțare, dar și a modificării ofertei de capital către acest tip de instrument.

Tabel 34. Datoria externă TML, pe creditor				
	<i>milioane EUR</i>			
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	75 929	100,0	78 760	100,0
Organisme internaționale	28 338	37,3	26 871	34,1
BIRD	2 696	3,6	2 666	3,4
BEI	3 828	5,0	4 275	5,4
BERD	2 045	2,7	1 898	2,4
UE	5 025	6,6	5 013	6,4
FMI	12 541	16,5	10 799	13,7
Relații bilaterale	205	0,3	129	0,2
Coreea	19	-	26	-
Germania	101	0,1	92	0,1
Japonia	65	0,1	6	-
Investiții de portofoliu	4 300	5,7	8 676	11,0
CS First Boston Elveția	707	0,9	707	0,9
Deutsche Bank	1 412	1,9	1 412	1,8
JP Morgan	433	0,6	433	0,5
Erste Bank	1 275	1,7	1 139	1,4
Deutsche Bank Londra/HSBC	-	-	1 663	2,1
Barclays/Citigroup	-	-	1 168	1,5
Bănci private	33 331	43,9	32 837	41,7
Austria	13 502	17,8	13 174	16,7
Germania	1 690	2,2	1 514	1,9
Franța	2 216	2,9	2 188	2,8
Grecia	3 229	4,3	3 039	3,9
Italia	1 049	1,4	766	1,0
Luxemburg	1 403	1,8	1 795	2,3
Ungaria	906	1,2	754	1,0
Olanda	5 321	7,0	5 950	7,6
Marea Britanie	1 912	2,5	1 463	1,9
Alți creditor	9 755	12,8	10 247	13,0

Structura pe scadențe a datoriei externe pe termen mediu și lung la sfârșitul anului 2012 evidențiază faptul că ponderea datoriei externe pe termen lung s-a majorat față de anul precedent, continuând să fie preponderentă, în timp ce relativa diminuare a datoriei pe termen mediu s-a produs în principal pe seama creditelor negarantate public. Acest fapt arată că deopotrivă administrația publică și companiile se orientează către maturități care să asigure evitarea vârfurilor de datorie.

Tabel 35. Datoria externă TML, pe scadențe				
	<i>milioane EUR</i>			
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	75 929	100,0	78 760	100,0
1-5 ani	18 426	24,3	17 526	22,3
Datorie publică	3 259	4,3	2 502	3,2
Datorie public garantată	322	0,4	111	0,1
Datorie negarantată public	14 845	19,6	14 913	18,9
peste 5 ani	57 503	75,7	61 234	77,7
Datorie publică	21 542	28,4	28 347	36,0
Datorie public garantată	1 144	1,5	1 313	1,6
Datorie negarantată public	34 817	45,9	31 574	40,1

Structura pe tipuri de dobânzi a datoriei externe pe termen mediu și lung reflectă faptul că împrumuturile cu dobândă variabilă au continuat să dețină ponderea majoritară și se află în creștere, cele mai frecvent uzitate dobânzi variabile fiind EURIBOR la 6 luni, 3 luni și 1 lună. Angajamentele cu dobândă fixă au manifestat o tendință de reducere față de anul precedent, cele două benzi de până la și peste 5 la sută având în 2012 ponderi apropiate.

Tabel 36. Datoria externă TML, pe tipuri de dobânzi				
	<i>milioane EUR</i>			
	31.12.2011	%	31.12.2012	%
TOTAL	75 929	100,0	78 760	100,0
Dobânzi variabile	57 832	76,2	62 453	79,3
<i>din care:</i>				
DOBÂNDA STANDARD BIRD	142	0,2	75	0,1
LIBOR USD 3 luni	1 784	2,3	1 843	2,3
LIBOR USD 6 luni	2 866	3,8	2 393	3,0
LIBOR USD 12 luni	562	0,7	739	0,9
LIBOR EURO 6 luni	1 117	1,5	1 014	1,3
EURIBOR la 1 lună	3 188	4,2	4 024	5,1
EURIBOR la 3 luni	9 686	12,8	10 408	13,2
EURIBOR la 6 luni	11 882	15,6	11 244	14,3
EURIBOR la 12 luni	2 284	3,0	1 929	2,4
Dobânzi fixe	18 097	23,8	16 307	20,7
0,0-4,99%	10 324	13,6	7 891	10,0
5,0-9,99%	7 773	10,2	8 415	10,7
peste 10,0%	-	-	-	-

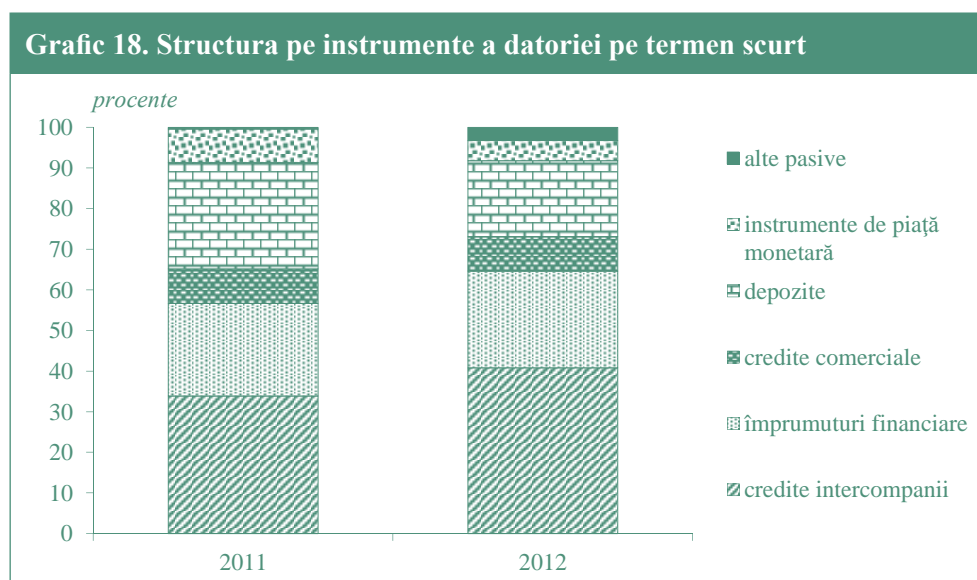
Pe parcursul anului 2012, soldul datoriei externe pe termen scurt s-a redus semnificativ (cu 8,2 la sută), până la 20 921 milioane euro, reprezentând 21 la sută din totalul datoriei externe brute. Sectoarele instituționale au avut contribuții diferite la acest tip de datorie, sectorul real continuând să fie cel mai bine reprezentat, fiind urmat de instituțiile de credit și de administrația publică.

Tabel 37. Structura pe sectoare instituționale a datoriei externe pe termen scurt				
	<i>milioane EUR</i>			
	2011	%	2012	%
TOTAL	22 795	100,0	20 921	100,0
Administrația publică	1 932	8,5	1 134	5,4
Autoritatea monetară	53	0,2	57	0,3
Sector bancar	7 479	32,8	5 329	25,5
Alte sectoare	13 331	58,5	14 401	68,8

Din punct de vedere al structurii de sectoare instituționale, anul 2012 a consemnat evoluții diferite față de anul precedent. Datorită mediului financiar destul de restrictiv, sectorul real a apelat la finanțare pe termen scurt mai mult decât în anii precedenți, în timp ce băncile și administrația publică au manifestat tendința de reducere a acesteia, pe fondul alternativei de schimbare a maturității angajamentelor.

Tabel 38. Structura pe instrumente a datoriei externe pe termen scurt				
	<i>milioane EUR</i>			
	2011	%	2012	%
TOTAL	22 795	100,0	20 921	100,0
Credite intercompanii	7 726	33,9	8 550	40,9
Împrumuturi financiare	5 199	22,8	4 969	23,7
Credite comerciale	1 928	8,5	1 775	8,5
Depozite	5 967	26,2	3 907	18,7
Instrumente de piață monetară	1 881	8,3	1 042	5,0
Alte pasive	94	0,4	678	3,2

Structura pe instrumente financiare a datoriei pe termen scurt evidențiază preferința pentru anumite tipuri, respectiv orientarea în mai mare măsură către creditarea între companii, în timp ce în cazul instrumentelor tradiționale s-a consemnat o tendință de diminuare.

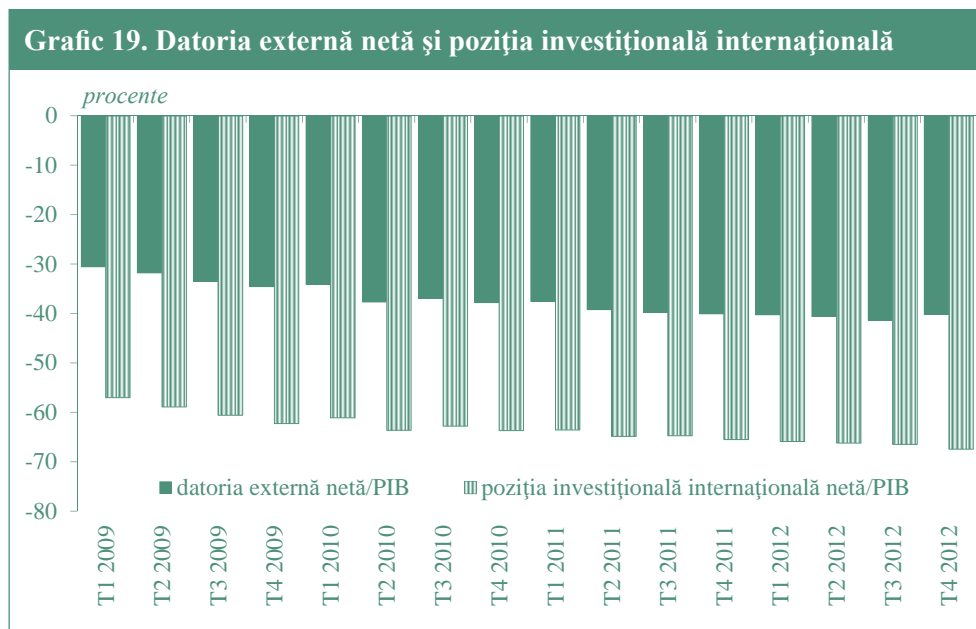

Serviciul datoriei externe în anul 2012 a însumat 54 268 milioane euro, din care 50 339 milioane euro au reprezentat rate de capital și 3 929 milioane euro dobânzi și comisioane. Structura pe scadențe a serviciului datoriei externe aferent anului 2012 a relevat o ușoară diminuare a ponderii termenului scurt, la 65,6 la sută (de la 67,3 la sută în anul 2011), contrabalansată de majorarea serviciului datoriei externe pe termen mediu și lung de la 32,7 la sută în anul 2011 la 34,4 la sută.

Tabel 39. Serviciul datoriei externe (SDE)		
	2011	2012
SDE (mil. EUR)	46 232	54 268
EXP* (mil. EUR)	52 545	53 472
PIB (mil. EUR)	131 515	131 676
SDE/PIB (%)	35,2	41,2
SDE/EXP* (%)	88,0	101,5

* Export de bunuri și servicii

Dacă în anul 2011, serviciul datoriei externe s-a situat la sub 100 la sută din exporturi și la circa o treime din produsul intern brut, în anul 2012, ponderea în PIB a depășit 40 la sută, iar cea în total exporturi s-a majorat la 101,5 la sută.

Datoria externă netă în PIB²⁷ a avut o evoluție constant crescătoare în timp (până la -40,3 la sută la finele anului 2012), reflectată și în poziția investițională internațională netă, care a atins -67,5 la sută. Stocul investiției directe ca raport în PIB a consemnat, de asemenea, o evoluție ascendentă de-a lungul timpului, într-o marjă care a variat de la aproximativ 20 la sută la începutul anilor 2000 până spre 45 la sută în anul 2012.

Analiza principalilor indicatori de îndatorare reflectă faptul că raportul dintre serviciul datoriei externe și rezerva oficială a fost de 153,2 la sută la 31 decembrie 2012. Ponderea stocului datoriei externe în PIB s-a majorat la 75,7 la sută, iar raportul dintre stocul de datorie externă și exporturile de bunuri și servicii a atins 186,4 la sută. În ceea ce privește ponderea dobânzilor în exporturile totale de bunuri și servicii, aceasta s-a majorat la 7,3 la sută în 2012, cu circa 0,4 puncte procentuale peste nivelul din ultimii doi ani.

Rata Guidotti²⁸ calculată pe baza scadenței originale a atins nivelul de 149,2 la sută la finalul anului 2012, iar cea calculată pe baza scadenței reziduale a fost de 82,1 la sută.

²⁷ Se calculează ca diferență între activele și pasivele externe aferente tuturor instrumentelor de natura datoriei (împrumuturi, numerar și depozite, obligațiuni și instrumente de piață monetară, credite comerciale).

²⁸ Se calculează ca raport între rezervele valutare la banca centrală și soldul datoriei externe pe termen scurt (scadență originală) plus rambursările pe 12 luni aferente datoriei externe pe termen mediu și lung (scadență reziduală).

Secțiune statistică

Lista tabelelor

Balanța de plăți, 2011-2012	51
Balanța de plăți trimestrială, 2012	52
Poziția investițională internațională a României la 31.12.2012, pe sectoare instituționale.....	54
Poziția investițională internațională a României la 31.12.2012, pe componente	56
Poziția investițională internațională a României, 2008-2012	57
Rezerva internațională brută a României, 2008-2012.....	57
Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 2008-2012	58

BALANȚA DE PLĂȚI, 2011-2012

milioane EUR

Componente	2011			2012		
	credit	debit	net	credit	debit	net
1. Contul curent	59 534	65 458	-5 924	60 660	66 503	-5 843
A. Bunuri și servicii	52 545	59 599	-7 054	53 472	59 722	-6 250
a. Bunuri	45 292	52 686	-7 394	45 070	52 449	-7 379
b. Servicii	7 253	6 913	340	8 402	7 273	1 129
– transport	2 227	1 344	883	2 487	1 325	1 162
– turism - călătorii	1 019	1 408	-389	1 142	1 429	-287
– alte servicii	4 007	4 161	-154	4 773	4 519	254
B. Venituri	1 274	3 481	-2 207	1 380	4 405	-3 025
– din muncă	499	92	407	571	91	480
– din investiții directe	48	485	-437	46	1 312	-1 266
– din investiții de portofoliu	578	558	20	670	647	23
– din alte investiții de capital	149	2 346	-2 197	93	2 355	-2 262
C. Transferuri curente	5 715	2 378	3 337	5 808	2 376	3 432
– administrația publică	1 984	1 371	613	1 827	1 545	282
– alte sectoare	3 731	1 007	2 724	3 981	831	3 150
2. Contul de capital și financiar	75 963	70 466	5 497	87 653	82 643	5 010
A. Contul de capital	1 181	461	720	2 265	359	1 906
a. Transferuri de capital	844	284	560	1 814	192	1 622
– administrația publică	713	146	567	1 685	126	1 559
– alte sectoare	131	138	-7	129	66	63
b. Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale-nefinanciare	337	177	160	451	167	284
B. Contul financiar	74 782	70 005	4 777	85 388	82 284	3 104
a. Investiții directe	14 544	12 706	1 838	16 721	14 493	2 228
– ale rezidenților în străinătate	187	164	23	359	270	89
– ale nerezidenților în România	14 357	12 542	1 815	16 362	14 223	2 139
b. Investiții de portofoliu	5 421	3 746	1 675	8 436	4 891	3 545
– active	771	813	-42	418	886	-468
– pasive	4 650	2 933	1 717	8 018	4 005	4 013
c. Derivate financiare	428	499	-71	301	478	-177
d. Alte investiții de capital	54 389	52 157	2 232	58 478	62 422	-3 944
– active:	22 423	21 740	683	26 925	26 883	42
1. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	1 233	490	743	451	324	127
1.1. credite comerciale	846	24	822	203	31	172
1.2. credite financiare	387	466	-79	248	293	-45
2. împrumuturi și credite pe termen scurt	2 401	2 661	-260	2 527	2 284	243
2.1. credite comerciale	2 156	2 267	-111	2 304	2 028	276
2.2. credite financiare	245	394	-149	223	256	-33
3. numerar și depozite	18 491	18 155	336	23 443	23 772	-329
4. alte active	298	434	-136	504	503	1
– termen lung	30	79	-49	69	89	-20
– termen scurt	268	355	-87	435	414	21
– pasive:	31 966	30 417	1 549	31 553	35 539	-3 986
1. credite și împrumuturi de la FMI	908	-	908	-	1 571	-1 571
2. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	8 267	9 234	-967	6 673	6 924	-251
2.1. credite comerciale	101	579	-478	71	263	-192
2.2. credite financiare	8 166	8 655	-489	6 602	6 661	-59
3. împrumuturi și credite pe termen scurt	6 024	4 842	1 182	5 292	5 636	-344
3.1. credite comerciale	2 746	2 477	269	2 123	2 262	-139
3.2. credite financiare	3 278	2 365	913	3 169	3 374	-205
4. numerar și depozite	14 885	14 498	387	15 713	17 748	-2 035
5. alte pasive	1 882	1 843	39	3 875	3 660	215
– termen lung	1 601	1 482	119	2 869	3 226	-357
– termen scurt	281	361	-80	1 006	434	572
e. Active de rezervă BNR (net) (creștere „-”/scădere „+”)	-	897	-897	1 452	-	1 452
3. Erori și omisiuni (net)	427	-	427	833	-	833

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ, 2012

milioane EUR

Componente	Trim. I			Trim. II		
	credit	debit	net	credit	debit	net
1. Contul curent	15 045	16 076	-1 031	15 111	17 232	-2 121
<i>A. Bunuri și servicii</i>	<i>12 834</i>	<i>13 973</i>	<i>-1 139</i>	<i>13 396</i>	<i>15 473</i>	<i>-2 077</i>
a. Bunuri	11 073	12 267	-1 194	11 313	13 625	-2 312
b. Servicii	1 761	1 706	55	2 083	1 848	235
– transport	513	311	202	657	340	317
– turism	226	289	-63	292	338	-46
– alte servicii	1 022	1 106	-84	1 134	1 170	-36
<i>B. Venituri</i>	<i>301</i>	<i>1 329</i>	<i>-1 028</i>	<i>369</i>	<i>1 261</i>	<i>-892</i>
– din muncă	123	20	103	153	26	127
– din investiții directe	10	632	-622	20	295	-275
– din investiții de portofoliu	151	96	55	168	235	-67
– din alte investiții de capital (dobânzi)	17	581	-564	28	705	-677
<i>C. Transferuri curente</i>	<i>1 910</i>	<i>774</i>	<i>1 136</i>	<i>1 346</i>	<i>498</i>	<i>848</i>
– administrația publică	1 084	572	512	316	306	10
– alte sectoare	826	202	624	1 030	192	838
2. Contul de capital și financiar	21 551	20 792	759	22 352	20 602	1 750
<i>A. Contul de capital</i>	<i>510</i>	<i>120</i>	<i>390</i>	<i>639</i>	<i>90</i>	<i>549</i>
Transferuri de capital	481	105	376	561	24	537
– administrația publică	457	81	376	535	13	522
– alte sectoare	24	24	-	26	11	15
Achiziționarea-vânzarea de active nemateriale-nefinanciare	29	15	14	78	66	12
<i>B. Contul financiar</i>	<i>21 041</i>	<i>20 672</i>	<i>369</i>	<i>21 713</i>	<i>20 512</i>	<i>1 201</i>
a. Investiții directe	3 097	2 784	313	4 172	3 726	446
– ale rezidenților în străinătate	14	54	-40	159	111	48
– ale nerezidenților în România	3 083	2 730	353	4 013	3 615	398
b. Investiții de portofoliu	3 347	997	2 350	600	1 835	-1 235
– active	105	222	-117	105	222	-117
– pasive	3 242	775	2 467	495	1 613	-1 118
c. Derivate financiare	80	67	13	70	170	-100
d. Alte investiții de capital	14 517	15 024	-507	14 806	14 781	25
– active:	5 470	5 352	118	6 721	6 564	157
1. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	158	75	83	112	79	33
1.1. credite comerciale	64	-	64	82	13	69
1.2. credite financiare	94	75	19	30	66	-36
2. împrumuturi și credite pe termen scurt	403	648	-245	625	515	110
2.1. credite comerciale	364	595	-231	564	433	131
2.2. credite financiare	39	53	-14	61	82	-21
3. numerar și depozite	4 752	4 507	245	5 875	5 811	64
4. alte active	157	122	35	109	159	-50
– termen lung	21	7	14	7	49	-42
– termen scurt	136	115	21	102	110	-8
– pasive:	9 047	9 672	-625	8 085	8 217	-132
1. credite și împrumuturi de la FMI	-	-	-	-	-	-
2. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	997	1 426	-429	2 491	1 628	863
2.1. credite comerciale	8	65	-57	18	87	-69
2.2. credite financiare	989	1 361	-372	2 473	1 541	932
3. împrumuturi și credite pe termen scurt	1 176	1 380	-204	1 009	1 354	-345
3.1. credite comerciale	508	579	-71	513	348	165
3.2. credite financiare	668	801	-133	496	1 006	-510
4. numerar și depozite	5 687	5 790	-103	3 602	4 333	-731
5. alte pasive	1 187	1 076	111	983	902	81
– termen lung	497	938	-441	765	745	20
– termen scurt	690	138	552	218	157	61
e. Active de rezervă BNR (net) (creștere „-”/scădere „+”)	-	1 800	-1 800	2 065	-	2 065
3. Erori și omisiuni (net)	272	-	272	371	-	371

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ, 2012

milioane EUR

Trim. III			Trim. IV			Componente
credit	debit	net	credit	debit	net	
14 726	16 374	-1 648	15 778	16 821	-1 043	1. Contul curent
13 251	14 941	-1 690	13 991	15 335	-1 344	A. Bunuri și servicii
11 135	13 168	-2 033	11 549	13 389	-1 840	a. Bunuri
2 116	1 773	343	2 442	1 946	496	b. Servicii
648	331	317	669	343	326	– transport
334	444	-110	290	358	-68	– turism
1 134	998	136	1 483	1 245	238	– alte servicii
379	910	-531	331	905	-574	B. Venituri
152	24	128	143	21	122	– din muncă
11	141	-130	5	244	-239	– din investiții directe
202	231	-29	149	85	64	– din investiții de portofoliu
14	514	-500	34	555	-521	– din alte investiții de capital (dobânzi)
1 096	523	573	1 456	581	875	C. Transferuri curente
148	306	-158	279	361	-82	– administrația publică
948	217	731	1 177	220	957	– alte sectoare
21 340	20 056	1 284	24 211	22 993	1 218	2. Contul de capital și financiar
314	41	273	802	108	694	A. Contul de capital
279	30	249	493	33	460	Transferuri de capital
234	19	215	459	13	446	– administrația publică
45	11	34	34	20	14	– alte sectoare
35	11	24	309	75	234	Achiziționarea-vânzarea de active nemateriale-nefinanciare
21 026	20 015	1 011	23 409	22 885	524	B. Contul financiar
4 612	3 676	936	4 840	4 307	533	a. Investiții directe
88	62	26	98	43	55	– ale rezidenților în străinătate
4 524	3 614	910	4 742	4 264	478	– ale nerezidenților în România
1 306	1 036	270	3 183	1 023	2 160	b. Investiții de portofoliu
105	222	-117	103	220	-117	– active
1 201	814	387	3 080	803	2 277	– pasive
68	127	-59	83	114	-31	c. Derivate financiare
14 744	15 176	-432	14 411	17 441	-3 030	d. Alte investiții de capital
7 003	6 947	56	7 731	8 020	-289	– active:
43	67	-24	138	103	35	1. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
16	6	10	41	12	29	1.1. credite comerciale
27	61	-34	97	91	6	1.2. credite financiare
586	545	41	913	576	337	2. împrumuturi și credite pe termen scurt
530	471	59	846	529	317	2.1. credite comerciale
56	74	-18	67	47	20	2.2. credite financiare
6 232	6 231	1	6 584	7 223	-639	3. numerar și depozite
142	104	38	96	118	-22	4. alte active
10	14	-4	31	19	12	– termen lung
132	90	42	65	99	-34	– termen scurt
7 741	8 229	-488	6 680	9 421	-2 741	– pasive:
-	667	-667	-	904	-904	1. credite și împrumuturi de la FMI
1 535	1 606	-71	1 650	2 264	-614	2. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
3	50	-47	42	61	-19	2.1. credite comerciale
1 532	1 556	-24	1 608	2 203	-595	2.2. credite financiare
1 486	1 416	70	1 621	1 486	135	3. împrumuturi și credite pe termen scurt
499	540	-41	603	795	-192	3.1. credite comerciale
987	876	111	1 018	691	327	3.2. credite financiare
3 906	3 684	222	2 518	3 941	-1 423	4. numerar și depozite
814	856	-42	891	826	65	5. alte pasive
767	778	-11	840	765	75	– termen lung
47	78	-31	51	61	-10	– termen scurt
296	-	296	892	-	892	e. Active de rezervă BNR (net) (creștere „-”/scădere „+”)
364	-	364	-	174	-174	3. Erori și omisiuni (net)

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA 31.12.2012

milioane EUR

Sectoare instituționale	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
I. Administrația publică	-20 260	-3 810	-65	807	358	-22 970
<i>active externe</i>	<i>2 734</i>	<i>-87</i>	<i>-</i>	<i>-1</i>	<i>-71</i>	<i>2 575</i>
<i>derivate financiare</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>alte investiții</i>	<i>2 734</i>	<i>-87</i>	<i>-</i>	<i>-1</i>	<i>-71</i>	<i>2 575</i>
credite comerciale	1 781	-31	-	-1	-33	1 715
credite comerciale pe termen mediu și lung	1 781	-31	-	-1	-33	1 715
depozite	10	4	-	-	-7	7
alte active	943	-60	-	-	-31	852
alte active pe termen lung	797	0	-	-	-12	785
alte active pe termen scurt	146	-61	-	-	-19	67
<i>pasive externe</i>	<i>22 994</i>	<i>3 723</i>	<i>65</i>	<i>-808</i>	<i>-429</i>	<i>25 545</i>
<i>investiții de portofoliu</i>	<i>6 098</i>	<i>3 679</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-276</i>	<i>9 500</i>
obligațiuni	4 298	4 422	-	-	-262	8 458
instrumente ale pieței monetare	1 800	-744	-	-	-14	1 042
<i>alte investiții</i>	<i>16 897</i>	<i>44</i>	<i>65</i>	<i>-808</i>	<i>-153</i>	<i>16 045</i>
credite comerciale	1	-0	-	-	-0	1
credite comerciale pe termen mediu și lung	1	-0	-	-	-0	1
credite financiare	16 062	22	-	-4	-128	15 951
credite financiare pe termen mediu și lung	16 062	18	-	-	-128	15 951
credite financiare pe termen scurt	-	4	-	-4	-	-
depozite	132	-44	-	-	4	92
alte pasive	701	67	65	-804	-29	-
alte pasive pe termen lung	701	67	65	-804	-29	-
II. Autoritatea monetară	26 972	-11	-172	-	-84	26 705
<i>active externe</i>	<i>37 283</i>	<i>-1 452</i>	<i>-172</i>	<i>-</i>	<i>-216</i>	<i>35 444</i>
<i>alte investiții</i>	<i>31</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-0</i>	<i>31</i>
alte active	31	-	-	-	-0	31
alte active pe termen lung	31	-	-	-	-0	31
<i>rezerve</i>	<i>37 252</i>	<i>-1 452</i>	<i>-172</i>	<i>-</i>	<i>-216</i>	<i>35 413</i>
aur	4 058	-	148	-	-	4 207
rezerva valutară	33 194	-1 452	-320	-	-216	31 206
<i>pasive externe</i>	<i>10 311</i>	<i>-1 441</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-132</i>	<i>8 739</i>
<i>alte investiții</i>	<i>10 311</i>	<i>-1 441</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-132</i>	<i>8 739</i>
credite financiare	10 231	-1 446	-	-	-131	8 655
credite financiare pe termen mediu și lung (FMI)	10 231	-1 446	-	-	-131	8 655
depozite	53	5	-	-	0	57
alte pasive	28	-	-	-	-1	27
alte pasive pe termen lung	28	-	-	-	-1	27
III. Sectorul bancar	-28 749	2 517	-41	-1 153	333	-27 094
<i>active externe</i>	<i>1 975</i>	<i>267</i>	<i>-</i>	<i>86</i>	<i>-25</i>	<i>2 303</i>
<i>investiții directe</i>	<i>36</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>6</i>	<i>-4</i>	<i>41</i>
participații la capital și profitul reinvestit	36	2	-	6	-4	41
alte capitaluri	-	-	-	-	-	-
<i>investiții de portofoliu</i>	<i>403</i>	<i>19</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-9</i>	<i>414</i>
acțiuni	34	-2	-	-	-1	31
obligațiuni	370	1	-	-	-8	363
instrumente ale pieței monetare	-	21	-	-	-0	21
<i>derivate financiare</i>	<i>-</i>	<i>-80</i>	<i>-</i>	<i>80</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>alte investiții</i>	<i>1 536</i>	<i>325</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-13</i>	<i>1 848</i>
credite financiare	344	73	-	-	-3	413
credite financiare pe termen mediu și lung	243	50	-	-	-1	292
credite financiare pe termen scurt	101	23	-	-	-2	122
depozite	1 158	222	-	-	-10	1 369
alte active	34	31	-	-	1	66
alte active pe termen lung	23	24	-	-	0	47
alte active pe termen scurt	11	7	-	-	1	19
<i>pasive externe</i>	<i>30 724</i>	<i>-2 250</i>	<i>41</i>	<i>1 240</i>	<i>-358</i>	<i>29 397</i>
<i>investiții directe</i>	<i>7 876</i>	<i>-248</i>	<i>41</i>	<i>1 144</i>	<i>-220</i>	<i>8 593</i>
participații la capital și profitul reinvestit	6 501	-339	41	1 122	-189	7 137
alte capitaluri	1 375	91	-	22	-31	1 456
<i>investiții de portofoliu</i>	<i>93</i>	<i>32</i>	<i>-</i>	<i>156</i>	<i>-3</i>	<i>278</i>
acțiuni	50	11	-	-	-1	60
obligațiuni	3	21	-	197	-2	218
instrumente ale pieței monetare	40	-	-	-40	-	-
<i>derivate financiare</i>	<i>-</i>	<i>-241</i>	<i>-</i>	<i>241</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>alte investiții</i>	<i>22 755</i>	<i>-1 792</i>	<i>-</i>	<i>-302</i>	<i>-135</i>	<i>20 526</i>
credite financiare	8 452	-92	-	-	2	8 362
credite financiare pe termen mediu și lung	6 826	624	-	-	2	7 452
credite financiare pe termen scurt	1 626	-716	-	-	0	910
depozite	5 782	-1 996	-	-	-29	3 758
alte pasive	8 521	296	-	-302	-109	8 406
alte pasive pe termen lung	8 490	-338	-	-302	-105	7 745
alte pasive pe termen scurt	31	634	-	-	-4	661

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA 31.12.2012

continuare

milioane EUR

Sectoare instituționale	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
IV. Alte sectoare	-62 357	-1 799	-480	-1 862	376	-66 122
<i>active externe</i>	10 488	-140	-	616	-95	10 869
investiții directe	1 013	-91	-	31	-11	942
participații la capital și profit reinvestit	332	-90	-	62	-2	302
alte capitaluri	682	-1	-	-31	-8	641
investiții de portofoliu	1 206	449	-	-	-15	1 640
acțiuni	692	191	-	-	-4	879
obligațiuni	513	250	-	-	-10	753
instrumente ale pieței monetare	1	8	-	-	-	8
derivate financiare	0	-220	-	220	0	1
alte investiții	8 268	-278	-	365	-70	8 286
credite comerciale	2 767	-415	-	139	-24	2 468
credite comerciale pe termen mediu și lung	-	-139	-	139	-	-
credite comerciale pe termen scurt	2 767	-275	-	-	-24	2 468
credite financiare	3 182	4	-	-	-28	3 159
credite financiare pe termen mediu și lung	350	-5	-	-	-2	343
credite financiare pe termen scurt	2 832	9	-	-	-25	2 816
depozite	2 173	103	-	188	-19	2 446
alte active	146	29	-	38	-0	214
alte active pe termen scurt	143	34	-	26	-0	202
alte active pe termen lung	4	-5	-	13	-0	12
pasive externe	72 845	1 659	480	2 478	-471	76 991
investiții directe	47 263	2 387	360	1 320	-798	50 532
participații la capital și profit reinvestit	30 500	1 134	360	779	-645	32 129
alte capitaluri	16 763	1 253	0	541	-153	18 404
investiții de portofoliu	1 330	303	120	605	-23	2 335
acțiuni	1 289	303	120	646	-24	2 335
obligațiuni	-	0	-	-0	-	-
instrumente ale pieței monetare	41	-0	-	-41	0	-
derivate financiare	1	-236	-	236	-	1
alte investiții	24 252	-796	-	317	350	24 123
credite comerciale	1 972	-331	-	221	-14	1 847
credite comerciale pe termen mediu și lung	44	-192	-	221	-1	73
credite comerciale pe termen scurt	1 928	-139	-	-	-14	1 775
credite financiare	22 211	-319	-	-	365	22 257
credite financiare pe termen mediu și lung	18 637	-826	-	-	387	18 198
credite financiare pe termen scurt	3 574	507	-	-	-22	4 059
depozite	-	-	-	-	-	-
alte pasive	69	-146	-	96	-	19
alte pasive pe termen lung	7	-85	-	80	-	1
alte pasive pe termen scurt	62	-61	-	16	-	17
TOTAL	-84 394	-3 103	-758	-2 209	982	-89 481

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA 31.12.2012
milioane EUR

Componente	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
TOTAL	-84 394	-3 103	-758	-2 209	983	-89 481
<i>din care:</i>						
Active externe	52 480	-1 412	-172	701	-408	51 190
investiții directe	1 050	-89	-	37	-14	984
investiții de portofoliu	1 610	468	-	-	-23	2 054
derivate financiare	0	-300	-	300	0	1
alte investiții	12 569	-40	-	364	-154	12 739
rezerve	37 252	-1 452	-172	-	-216	35 413
Pasive externe	136 875	1 690	586	2 910	-1 391	140 671
investiții directe	55 139	2 139	402	2 464	-1 018	59 125
investiții de portofoliu	7 521	4 013	120	761	-303	12 113
derivate financiare	1	-477	-	477	-	1
alte investiții	74 214	-3 985	65	-793	-70	69 432
Poziția netă	-84 394	-3 103	-758	-2 209	983	-89 481
investiții directe	-54 089	-2 228	-402	-2 427	1 004	-58 142
investiții de portofoliu	-5 911	-3 545	-120	-761	279	-10 059
derivate financiare	-1	177	-	-178	-	-1
alte investiții	-61 646	3 946	-65	1 157	-84	-56 693
rezerve	37 252	-1 452	-172	-	-216	35 413
Active externe	52 480	-1 412	-172	701	-408	51 190
A. Investiții directe ale rezidenților în străinătate	1 050	-89	-	37	-14	984
– participații la capital	368	-88	-	69	-6	343
– alte capitaluri	682	-1	-	-31	-8	641
B. Investiții de portofoliu	1 610	468	-	-	-23	2 054
– investiții de natura obligațiunilor	883	251	-	-	-18	1 116
– investiții de natura acțiunilor	726	189	-	-	-5	910
– instrumente ale pieței monetare	1	28	-	-	-0	29
C. Derivate financiare	0	-300	-	300	0	1
D. Alte investiții	12 569	-40	-	364	-154	12 739
– împrumuturi și credite	8 073	-369	-	138	-88	7 755
– împrumuturi și credite pe termen lung	2 374	-126	-	138	-37	2 350
– împrumuturi și credite pe termen scurt	5 699	-243	-	-	-51	5 405
– numerar și depozite	3 341	330	-	188	-36	3 822
– alte active	1 155	-0	-	38	-31	1 162
– termen mediu și lung	855	20	-	13	-12	875
– termen scurt	300	-20	-	26	-18	287
E. Active de rezervă (BNR)	37 252	-1 452	-172	-	-216	35 413
– aur monetar	4 058	-	148	-	-	4 207
– rezerva valutară	33 194	-1 452	-320	-	-216	31 206
Pasive externe	136 875	1 690	586	2 910	-1 391	140 671
A. Investiții directe ale nerezidenților în România	55 139	2 139	402	2 464	-1 018	59 125
– participații la capital	37 001	795	402	1 902	-834	39 266
– alte capitaluri	18 138	1 344	-	563	-184	19 860
B. Investiții de portofoliu	7 521	4 013	120	761	-303	12 113
– de natura acțiunilor	1 339	314	120	646	-25	2 395
– de natura obligațiunilor	4 300	4 443	-	197	-264	8 676
– instrumente ale pieței monetare	1 881	-744	-	-81	-14	1 042
C. Derivate financiare	1	-477	-	477	-	1
D. Alte investiții	74 214	-3 985	65	-793	-70	69 432
– împrumuturi și credite	58 929	-2 166	-	217	92	57 073
– împrumuturi și credite pe termen lung	51 802	-1 822	-	221	128	50 330
– împrumuturi și credite pe termen scurt	7 127	-344	-	-4	-36	6 743
– numerar și depozite	5 967	-2 035	-	-	-24	3 907
– alte pasive	9 319	216	65	-1 010	-138	8 452
– termen mediu și lung	9 225	-357	65	-1 026	-134	7 773
– termen scurt	94	573	-	16	-4	678

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI, 2008-2012

milioane EUR, sfârșitul perioadei

Sectoare instituționale	2008	2009	2010	2011	2012
I. Autoritatea monetară	27 971	25 099	26 850	26 972	26 705
– active externe	28 300	30 888	35 981	37 283	35 444
– pasive externe	329	5 789	9 131	10 311	8 739
II. Administrația publică	-7 863	-11 216	-15 938	-20 260	-22 970
– active externe	2 391	2 366	2 592	2 734	2 575
– pasive externe	10 254	13 582	18 530	22 994	25 545
III. Sectorul bancar	-30 917	-26 020	-27 912	-28 749	-27 094
– active externe	1 647	3 156	2 722	1 975	2 303
– pasive externe	32 564	29 176	30 635	30 724	29 397
IV. Alte sectoare	-58 197	-61 603	-60 845	-62 357	-66 122
– active externe	6 702	7 304	9 464	10 488	10 869
– pasive externe	64 899	68 907	70 309	72 845	76 991
Poziția netă	-69 006	-73 740	-77 846	-84 394	-89 481
– active externe	39 040	43 714	50 760	52 480	51 190
– pasive externe	108 046	117 454	128 606	136 875	140 671

REZERVA INTERNAȚIONALĂ BRUTĂ A ROMÂNIEI, 2008-2012

milioane EUR, sfârșitul perioadei

	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Banca Națională a României</i>	28 270	30 858	35 951	37 252	35 413
– aur	2 049	2 556	3 518	4 058	4 207
– valute convertibile	26 221	28 302	32 432	33 194	31 206
<i>Bănci comerciale</i>	1 344	2 716	2 298	1 639	1 892
– valute convertibile	1 344	2 716	2 298	1 639	1 892
Rezerva internațională brută	29 614	33 574	38 249	38 891	37 305
<i>din care:</i>					
Rezerva valutară brută	27 565	31 018	34 731	34 833	33 099

EVOLUȚIA INDICATORILOR DE ÎNDATORARE EXTERNĂ, 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
	<i>milioane EUR</i>				
Datorie externă (DE)	72 354	81 205	92 458	98 724	99 681
– termen mediu și lung (TML)	51 762	65 616	72 909	75 929	78 760
– termen scurt (TS)	20 592	15 589	19 549	22 795	20 921
PIB	139 762	118 269	124 396	131 515	131 676
Exportul de bunuri și servicii (EXP)	42 479	36 148	43 982	52 545	53 472
Importul de bunuri și servicii (IMP)	60 929	43 311	51 155	59 599	59 721
Serviciul datoriei externe (SDE)	45 575	49 038	43 775	46 233	54 268
– rate de capital	42 338	46 252	40 745	42 631	50 339
– rate de dobândă (DOB)	3 237	2 786	3 030	3 602	3 929
Rezerva oficială internațională (RO)	28 270	30 858	35 951	37 252	35 413
Indicatori					
	<i>procente</i>				
DE/PIB	51,8	68,7	74,3	75,1	75,7
TML/PIB	37,0	55,5	58,6	57,7	59,8
DE/EXP	170,3	224,6	210,2	187,9	186,4
TML/EXP	121,9	181,5	165,8	144,5	147,3
SDE/EXP	107,3	135,7	99,5	88,0	101,5
SDE/PIB	32,6	41,5	35,2	35,2	41,2
SDE/RO	161,2	158,9	121,8	124,1	153,2
DOB/EXP	7,6	7,7	6,9	6,9	7,3
TS/DE	28,5	19,2	21,1	23,1	21,0
Multilaterale/DE	9,0	12,3	25,9	28,7	26,9
	<i>număr luni</i>				
RO/IMP	5,6	8,5	8,4	7,5	7,1

